

**Archeologienota : McDonald's,
Franklin Rooseveltlaan, Waregem
(prov. West-Vlaanderen)**

Robby Vervoort
Freelance Senior Archeoloog
Borgerhout, Juli 2017

Titel

Archeologienota:
McDonald's, Franklin Rooseveltlaan,
Waregem (prov. West-Vlaanderen)

Auteur

Robby Vervoort

Kaarten

Robby Vervoort

Opdrachtgever

McDonald's Belgium

Projectcode

2017F372

Plaats en datum van uitgave

Borgerhout, juli 2017

Reeks

RVFSA-Rapport

Inhoud

1.	Technische fiche/administratieve gegevens.....	4
2.	Inleiding	8
2.1.	Methodiek van het onderzoek	8
2.2.	Beschrijving van de geplande werkzaamheden	10
2.2.1.	Huidige situatie	10
2.2.2.	Toekomstige situatie	10
2.3.	Archeologische voorkennis	11
3.	Archeologisch bureauonderzoek/assessment	13
3.1.	Historisch cartografische bronnen en luchtfoto's	13
3.2.	Geomorfologie en bodem	24
3.3.	Archeologische bronnen (CAI) en wetenschappelijke inventarissen	29
4.	Synthese bureauonderzoek en onderzoeksvragen	32
4.1.	Synthese gespecialiseerd publiek en antwoord onderzoeksvragen	32
4.1.1.	Synthese en antwoord onderzoeksvragen	32
4.1.2.	Impact van de geplande werken	35
4.1.3.	Aanbeveling en kennisvermeerderingspotentieel	36
4.2.	Samenvatting niet gespecialiseerd publiek	36
5.	Kennisvermeerderingspotentieel van het projectgebied.....	36
6.	Bibliografie	37
6.1.	Online bronnen.....	37
6.2.	Literatuur.....	37
7.	Lijst figuren en bijlagen	38
7.1.	Lijst figuren	38
7.2.	Lijst bijlagen	39

1. Technische fiche/administratieve gegevens

Naam site

McDonald's, Franklin Rooseveltlaan, Waregem

Ligging

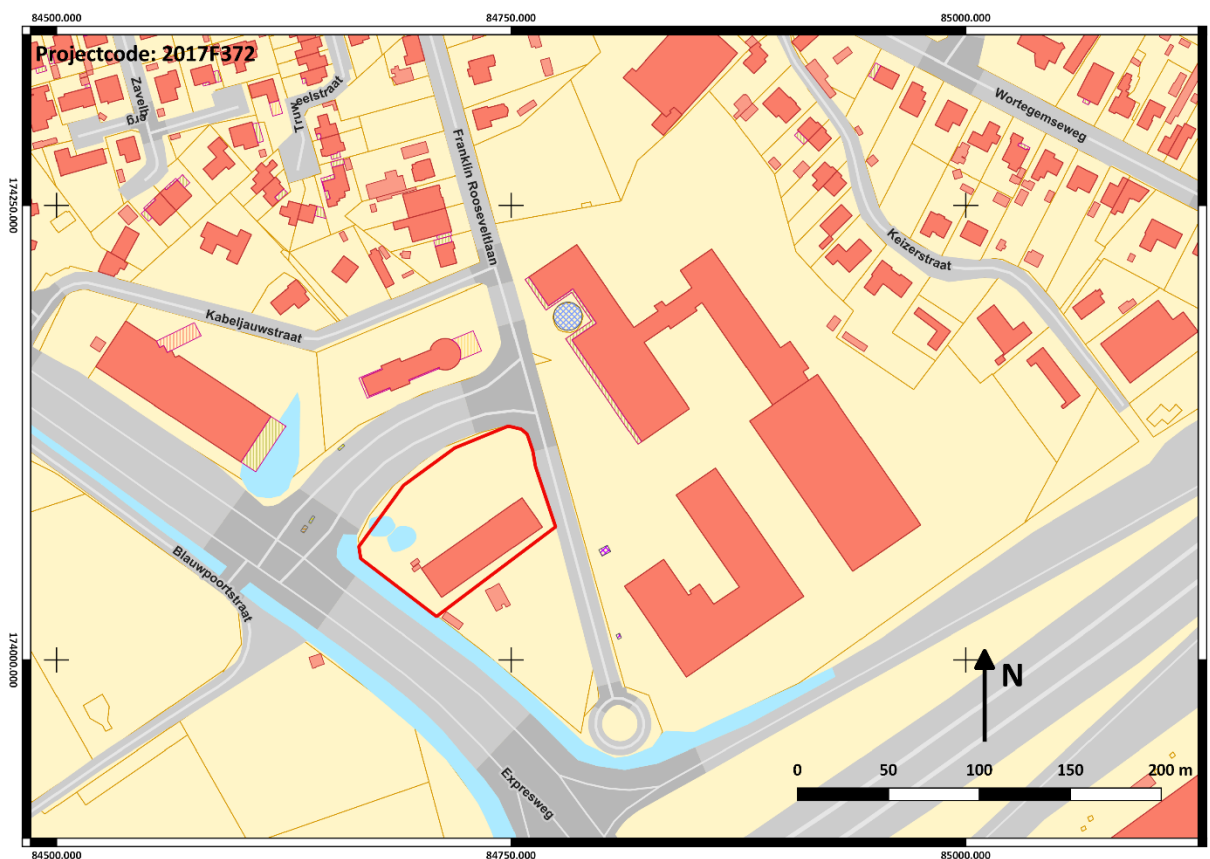
Provincie West-Vlaanderen,
8790 Waregem,
Franklin Rooseveltlaan

Kadastrale gegevens projectgebied

Gemeente Waregem,
Waregem 2^e AFD/
sectie B,
Perceelnrs projectgebied:
0650/R5

Bounding Box

X 84774,9	Y 174073,2
X 84759,3	Y 174124,6
X 84748,3	Y 174128,5
X 84690,5	Y 174096,2
X 84666,6	Y 174062,6
X 84667,2	Y 174056,7
X 84709,9	Y 174024,3

Figuur 1: Kadasterkaart met aanduiding onderzoeksgebied¹

Onderzoek

Archeologisch en geschiedkundig bureauonderzoek

Projectcode

2017F372

Opdrachtgever

McDonald's Belgium

Contactpersoon opdrachtgever

Dhr. Steve Van Hoof

Uitvoerder

Robby Vervoort. Freelance Senior Archeoloog. Research & Consultancy.

Erkend archeoloog

Robby Vervoort OE/ERK/Archeoloog/2016/00126

Nummer wettelijk depot

¹ www.geo.onroerendergoed.be

Termijn

Niet van toepassing

Geplande ingreep

29 juni - 17 juli

Geldende wetgeving en voorwaarden

Bouwen nieuw restaurant en parking.

Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 en het Onroerenderfgoedbesluit van 16 mei 2014. De nota werd opgesteld overeenkomstig de Code van Goede Praktijk. De totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft, bedraagt 3000m² of meer en de geplande bodemingrepen meer dan 1000 m² bedragen, zoals bepaald in artikel 5.4.2 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 en is gelegen buiten een zone waarop lagere oppervlaktecriteria van toepassing zijn.

Randvoorwaarden

Niet van toepassing.

Doelstelling

Het doel van deze archeologienota is om via de tot op heden beschikbare bronnen (bureauonderzoek en eventueel booronderzoek) na te gaan wat het archeologische potentieel van het projectgebied is, wat de mogelijke bedreigingen zijn voor het eventueel aanwezige bodemarchief, en hoe hiermee dient omgegaan te worden.

Vraagstelling

- Wat is de landschapshistoriek van het projectgebied (**onderzoeksvraag 1**)?
- Welke archeologische sites zijn gekend in of nabij het projectgebied (**onderzoeksvraag 2**)?
- Welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologische en cultuurhistorisch potentieel van het terrein (**onderzoeksvraag 3**)?
- Wat is de impact van de geplande werken (**onderzoeksvraag 4**)?

Thesaurus

- Levert het huidige bronnenmateriaal voldoende info op? Zo neen, is er een vervolgonderzoek nodig en welke methode levert het meeste informatie op (**onderzoeksvraag 5**)?

Archeologienota, bureauonderzoek, landschappelijke boringen

2. Inleiding

Het plangebied is gelegen in Waregem en wordt begrensd door de Franklin Rooseveltlaan en de Expresweg. Het projectgebied ligt heden braak en maakt deel uit van een reeds gedeeltelijk bebouwd perceel. Op deze locatie wil McDonalds Belgium een nieuw restaurant realiseren.

Het doel van dit bureauonderzoek is het verkrijgen van een bekrachtigde archeologienota naar aanleiding van een stedenbouwkundige vergunning.

Het bureauonderzoek (projectcode 2017F372) werd uitgevoerd door een erkend archeoloog, conform de Code van Goede Praktijk. Tijdens dit bureauonderzoek is nagegaan welke mogelijke archeologische en cultuurhistorische waarden zich binnen het projectgebied bevinden. De gehanteerde methodiek is beschreven in paragraaf 2.1.

In paragraaf 2.2 wordt ingegaan op de geplande werkzaamheden. Hierbij is van groot belang dat duidelijk wordt in hoeverre de werken impact zullen hebben op het (eventueel aanwezige) bodemarchief. Hoofdstuk 3 vormt de weerslag van de resultaten van het bureauonderzoek (*assessment*), gebaseerd op een exhaustieve studie van het beschikbare kaartmateriaal, de historische en archeologische bronnen. In dit hoofdstuk wordt geëvalueerd wat de archeologische potentie van het plangebied is. In hoofdstuk 4 wordt een synthese gevormd op basis van het *assessment*, waarin de onderzoeksvragen beantwoord worden, en wordt ook geïnformeerd over de eventuele kennisvermeerdering die het plangebied kan opleveren. Verder wordt nagegaan in hoeverre de eventuele archeologische en cultuurhistorische waarden aangetast kunnen/zullen worden door de geplande werkzaamheden. Het eerste deel wordt afgesloten met de bibliografie en bijlagen.

Het tweede deel omvat een gemotiveerd advies omtrent het vervolgtraject (Programma van Maatregelen).

2.1. Methodiek van het onderzoek

Om na te gaan of er archeologische en cultuurhistorische waarden in het plangebied aanwezig zijn en om een antwoord te kunnen geven op de geformuleerde vraagstellingen, is een bureauonderzoek uitgevoerd. Hierbij zijn verschillende soorten bronnen geraadpleegd, die in hoofdstuk 3 besproken zullen worden. De meeste bronnen zijn online beschikbaar gesteld door de Vlaamse Overheid.

Hoe de landschapshistoriek van het projectgebied zich heeft ontwikkeld is onderzocht op basis van de online databases van Geopunt Vlaanderen (www.geopunt.be) en de Databank Ondergrond Vlaanderen (www.dov.vlaanderen.be). Hierbij zijn de volgende kaarten geraadpleegd: bodemkaart, bodemgebruikskaart, erosiegevoeligheidskaart, tertiair geologische kaart en quartair geologische kaart.

Daarnaast zijn verschillende historische kaarten geraadpleegd om een beeld te krijgen van de historische ontwikkeling van het plangebied. De georeferencierte kaarten kunnen geraadpleegd worden op het online Geoportaal Onroerend Erfgoed (www.geo.onroenderfgoed.be). Het betreft de kaart van Fricx (1712), de kaart van Villaret (1745-1748), de kaart van de Ferraris (1771-1778), de Atlas der Buurtwegen (1841) en de kaart van Vandermaelen (1846-1854) en van Popp (1842-1879). Tevens zijn enkele 20ste- en 21ste- eeuwse luchtfoto's geraadpleegd op dezelfde website. De bedoeling hiervan was inzicht te krijgen op de ontwikkeling van het projectgebied en de ruimere omgeving in recente tijden.

Tenslotte is het bij een archeologische waardering van een plangebied van groot belang te achterhalen of er zich in en nabij het plangebied archeologische resten in de ondergrond (kunnen) bevinden. Om dit te kunnen bepalen, zijn de online beschikbare gegevens geanalyseerd. Hierbij is in eerste instantie de database van de Centrale Archeologische Inventaris (CAI; www.cai.onroenderfgoed.be) bevraagd. De ingevoerde locaties zijn enerzijds op basis van cartografische, literaire en toponomische bronnen geselecteerd en anderzijds op basis van waarnemingen op het terrein (vondstmeldingen, veldprospecties, prospecties met ingreep in de bodem, archeologisch onderzoek). Hierbij moet opgemerkt worden dat de CAI niet volledig is en geen garantie biedt op de aan- of afwezigheid van een eventuele archeologische site. Ook is www.inventaris.onroenderfgoed.be geraadpleegd voor het plangebied en de ruimere omgeving.

Naast het onderzoek naar de historische ontwikkeling van het gebied en de reeds gekarteerde archeologische vindplaatsen, dienen ook de geplande werkzaamheden en de bijgaande verstoringen in kaart gebracht te worden. Dit is gebeurd op basis van de plannen en schetsen die de opdrachtgever ter beschikking heeft gesteld (paragraaf 2.2). Hiertoe behoren de plannen van de bestaande bebouwing en de bouwtekeningen van het te realiseren project. Deze gegevens dienden als basis voor het maken van een kaartje waarop de verstoringen ten gevolge van de geplande werkzaamheden zijn gemarkeerd.

Verder zijn in opdracht van de bouwheer verschillende booronderzoeken uitgevoerd die eveneens in deze nota worden besproken en een belangrijke bijdrage vormden in de besluitvorming.

Op basis van alle beschikbare gegevens is tenslotte een conclusie getrokken omtrent de kans op de aanwezigheid van archeologisch erfgoed met een groot potentieel tot kennisvermeerdering, en de eventuele intactheid van een al dan niet aanwezige archeologische site (hoofdstuk 6).

2.2. Beschrijving van de geplande werkzaamheden

2.2.1. Huidige situatie

Het projectgebied maakt deel uit van een reeds gedeeltelijk bebouwd perceel. Aan de bestaande bebouwing verandert er niets. Wel zal ten noordwesten van de bestaande bebouwing een nieuw restaurant worden gerealiseerd. Dit gedeelte van het perceel ligt heden braak en is begroeid met gras.

In het noorden en het oosten wordt het projectgebied begrensd door de Franklin Rooseveltlaan. In het westen begrenst de Expresweg het projectgebied.

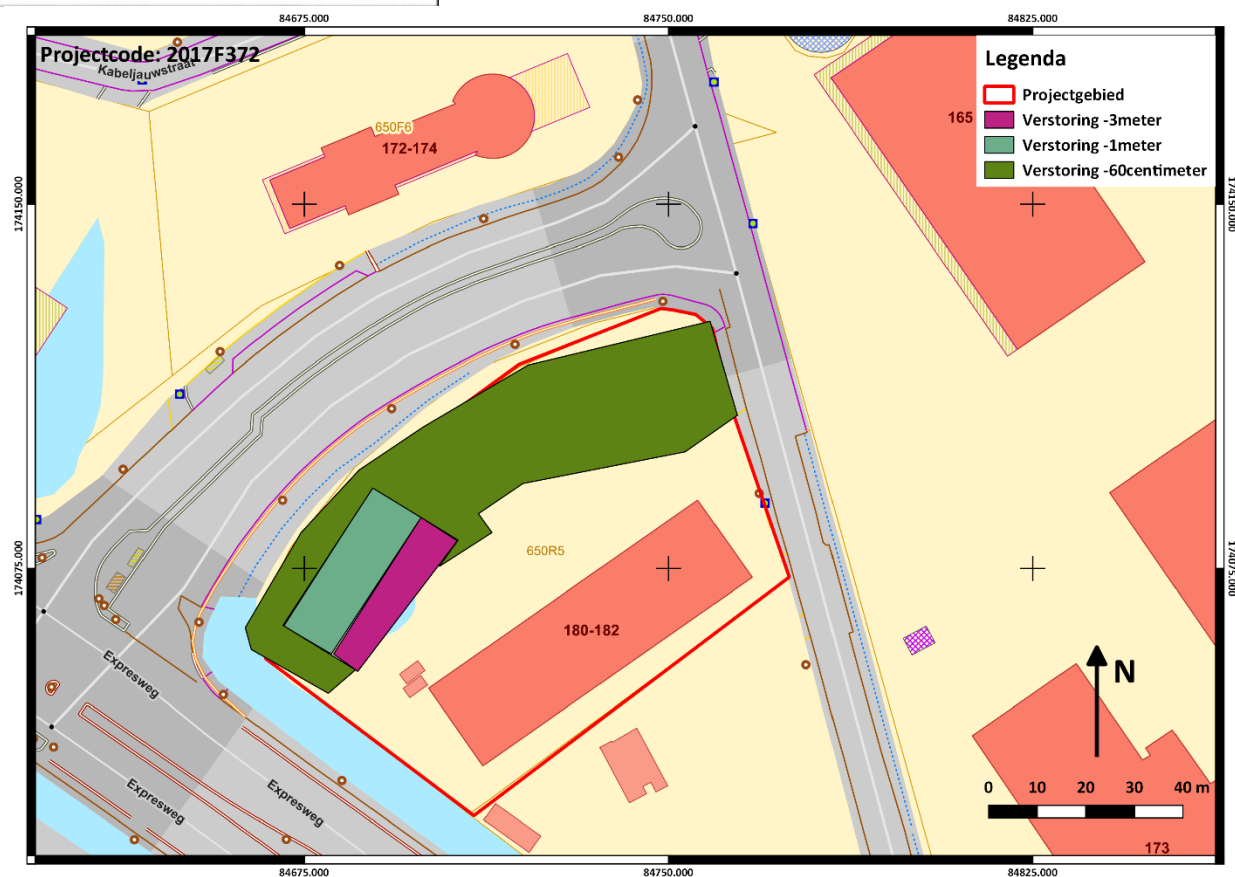
Figuur 2: Huidige situatie projectgebied (Bron: GoogleMaps)

2.2.2. Toekomstige situatie

Het noordwestelijke deel van het perceel wordt volledig bebouwd. Hierbij wordt in de eerste plaats een restaurant gerealiseerd in het westelijke deel van het projectgebied. Hier wordt de ondergrond geroerd tot een diepte van 1 meter onder het huidige maaiveld. Plaatselijk worden nutsvoorzieningen en putten geplaatst tot een diepte van 3 meter onder het huidige maaiveld.

In het noordoostelijke deel van het terrein wordt wegenis en parkeergelegenheid voorzien. Hier zal de bodem tot een diepte van 60 centimeter onder het huidige maaiveld worden verwijderd.

De verschillende afgraafdieptes zijn aangeduid op het syntheseplan (fig. 3). Alle eventuele aanwezige archeologische resten die zich binnen de af te graven dieptes bevinden, zullen door de geplande werken worden verstoord.

Figuur 3: Toekomstige verstoringen op GRB-bestand

Figuur 4: Nieuw inplantingsplan met aanduiding uit te graven dieptes

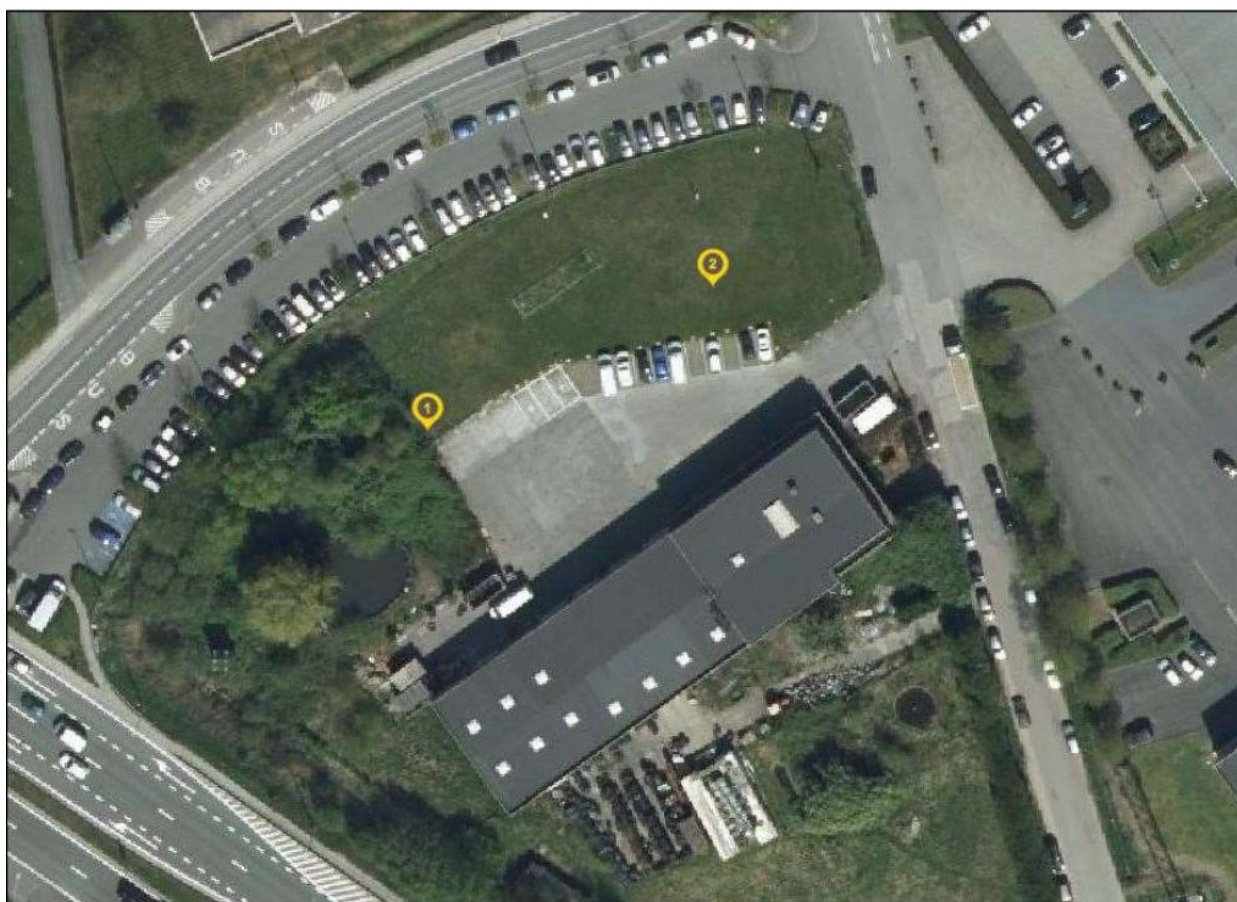
2.3. Archeologische voorkennis

Er werd nog geen archeologisch onderzoek in welke vorm dan ook uitgevoerd in het projectgebied.

Dit bureauonderzoek vormt met andere woorden de eerste weerslag van enig archeologisch onderzoek naar dit perceel.

Wel werd op 7 december 2016 een landschappelijk booronderzoek uitgevoerd door Geosonda.¹ Twee boringen werden uitgevoerd. Een eerste boring B1 bevindt zich ongeveer centraal binnen het perceel net ten oosten van een vroegere bomenpartij. De boring werd uitgevoerd tot een diepte van 4 meter onder het bestaande maaiveld. Een tweede boring B2 tot een diepte van 1,20 meter onder het maaiveld bevindt zich in het oosten van het terrein waar de bodem slechts 60 centimeter diep zal worden verstoord.

Figuur 5: Aanduiding boorpunten op oudere luchtfoto (2015)

- B1: Tussen -2 en -10 centimeter treffen we een droge lichtbruine Aah-horizont aan. Hieronder tot een diepte van -60 centimeter bevindt zich een Ahb-horizont met donkerbruine kleur. Hieronder bevindt zich een verbrokkelde Fe-horizont in de vorm van een Bms-horizont tot een diepte van -80 centimeter. De Cg-horizont begint op een diepte vanaf -80 centimeter onder het huidige maaiveld. Het aangetroffen bodemprofiel stemt overeen met een bodem van het type Zcg. Dit zijn matig droge zandbodems met een duidelijke Fe

¹ Geosonda, Rapport landschappelijke boringen, projectcode 10931, Franklin Rooseveltlaan, Waregem (d.d. 15 december 2016)

en/of B-horizont.

- B2: Tussen -5 en -30 centimeter bevindt zich een donkerbruine zandige Ah-horizont. Hieronder treffen we tot een diepte van -35 centimeter een begraven bodem met een accumulatie van plantenresten aan in de vorm van een Abe-horizont met donkerbruine kleur. Deze dekt vervolgens een 10 centimeter dikke donkerbruine Ahb-horizont af. Tussen -45 en -55 centimeter bevindt zich een licht grijsbruine E-horizont. Deze dekt vervolgens de lichtbruine roestkleurige Bg-horizont af. De onverstoorde moederbodem bevindt zich op een diepte vanaf 120 centimeter onder het huidige maaiveld. Het aangetroffen bodemprofiel stemt overeen met een bodem van het type Zcg. Dit zijn matig droge zandbodems met een duidelijke Fe en/of B-horizont. Het lijkt erop dat in dit deel van het projectgebied een ophoging plaatsvond van het terrein. Dit verklaart de aanwezigheid van de begraven bodemhorizont met plantenresten.

3. Archeologisch bureauonderzoek/assessment

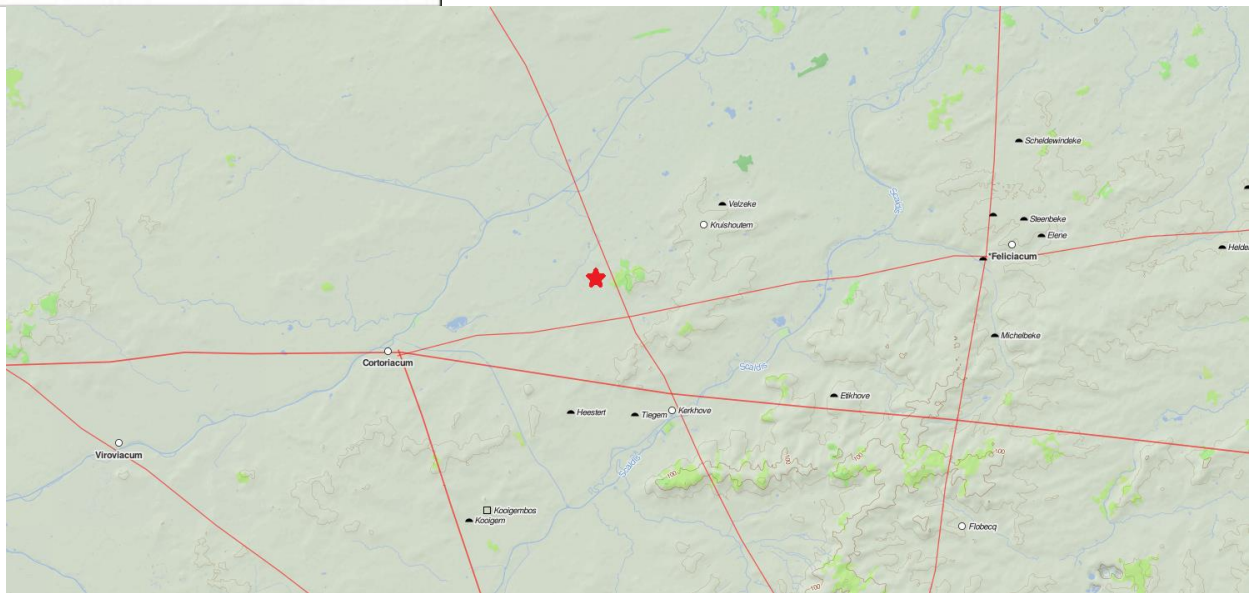
3.1. Historisch cartografische bronnen en luchtfoto's

Voor dit gedeelte van het onderzoek zijn de kaart van Fricx (1712), de kaart van Villaret (1745-1748), de kaart van de Ferraris (1771-1778), de Atlas der Buurtwegen (1841) en de kaart van Vandermaelen (1846-1854) en van Popp (1842-1879) gebruikt. Verder zijn de topografische kaarten van het NGI en luchtfoto's uit verschillende jaartallen (1971, 1979, 2005-2007, 2013-2015) bekeken.²

Hier maken we tevens melding van de kaart van het Imperium Romanum. Hieruit blijkt dat het projectgebied zich ten westen bevindt van een weg komende vanuit het zuidoosten uit de richting van Kerkhove.

---

² Alle gebruikte kaarten en luchtfoto's kunnen online geraadpleegd worden op <http://www.geopunt.be>

Figuur 6: Projectgebied (bij benadering) op de kaart van het Imperium Romanum

3.1.1. Fricxkaart (1712)

Op de kaart van Fricx, waarvan de georeferentie ter hoogte van het projectgebied niet lijkt te kloppen, zijn de verschillende dorpskernen in de omgeving duidelijk te herkennen. Overige cultuurhistorische elementen in het landschap bestaan uit verschillende molens. Tevens bevinden zich in de ruime omgeving van het projectgebied nog grote beboste zones.

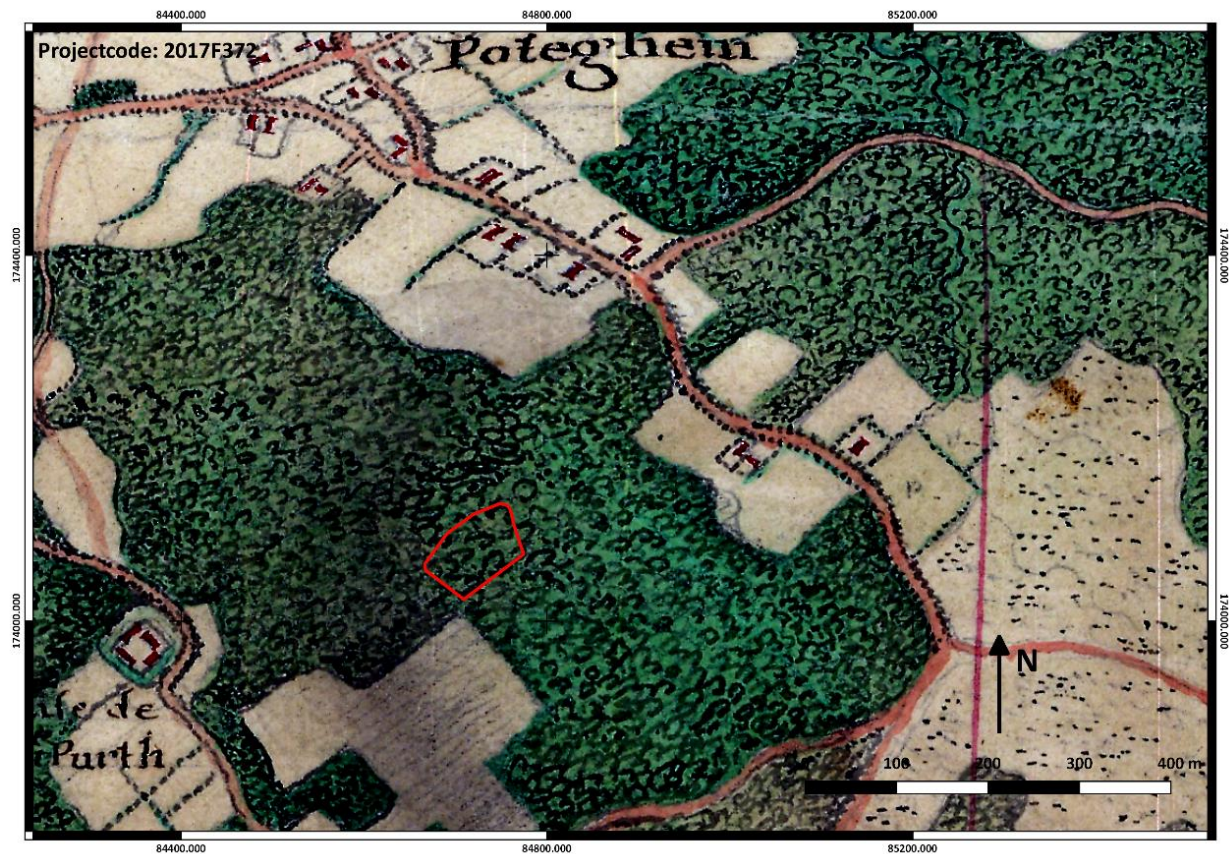

Figuur 7: Onderzoeksgebied op de kaart van Fricx (1712)

3.1.2. Kaart van Villaret (1745-1748)

Op de kaart uit het midden van de 18de eeuw bevindt het projectgebied zich te midden van een uitgestrekt bos. Ten westen van het projectgebied bevindt zich een site met walgracht. Enkele wegen bevinden zich ten zuiden van het bos en ten oosten. Deze laatste lopen in de richting van Petegem. Naast de weg zijn enkele alleenstaande huizen (allicht hoeves) aanwezig. Mogelijk gaat een deel van het huidige tracé van de Keizerstraat terug op het 18de eeuwse tracé.

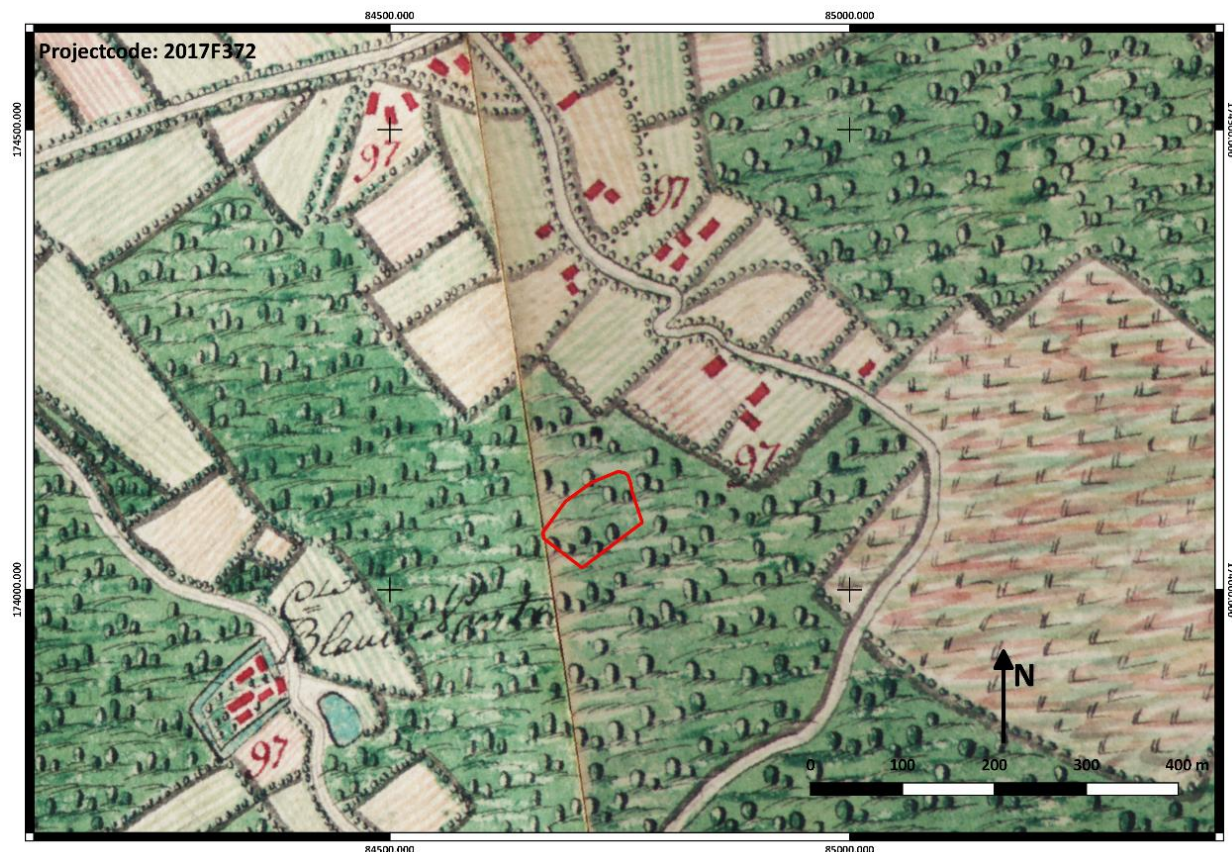

Figuur 8: Projectgebied op de kaart van Villaret (1745-1748)

3.1.3. Kaart van Ferraris (1771-1778)

De kaart van Ferraris geeft een gelijkaardig beeld weer voor het projectgebied en de onmiddellijke omgeving. Het wegennet en de aanwezige bebouwing lijken niet erg of niet veranderd te zijn ten opzichte van het midden van de 18de eeuw. Het projectgebied zelf bevindt zich nog steeds in het midden van een vrij uitgestrekt bos.

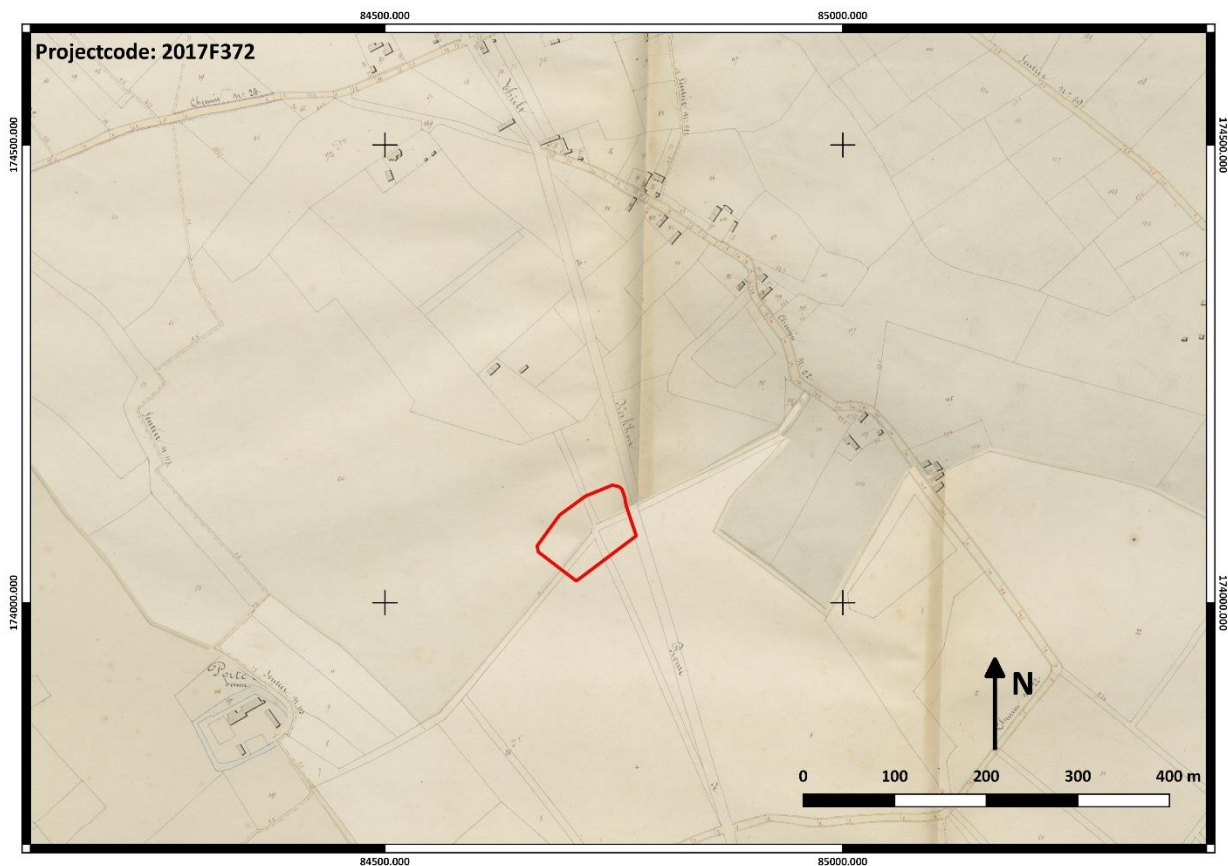

Figuur 9: Projectgebied op de kaart van Ferraris (1771-1778)

3.1.4. Atlas der Buurtwegen (1841)

Tussen het laatste kwart van de 18de eeuw en het midden van de 19de eeuw lijkt er een zekere vorm van ontwikkeling plaats te vinden in de onmiddellijke omgeving van het projectgebied. Alhoewel er zich blijkbaar nog steeds grotere kavels in de directe omgeving bevinden (of hier nog bos aanwezig is, is niet duidelijk), zien we een duidelijke toename in het wegennet. Het projectgebied wordt in het oosten begrensd door een weg die leidt à Kerckhove en de voorganger is van de huidige Franklin Rooseveltlaan. Binnen het projectgebied zelf bevindt zich een kruispunt van twee elkaar snijdende kleinere wegen. Van deze wegen zijn in het huidige wegennet geen sporen meer te herkennen.

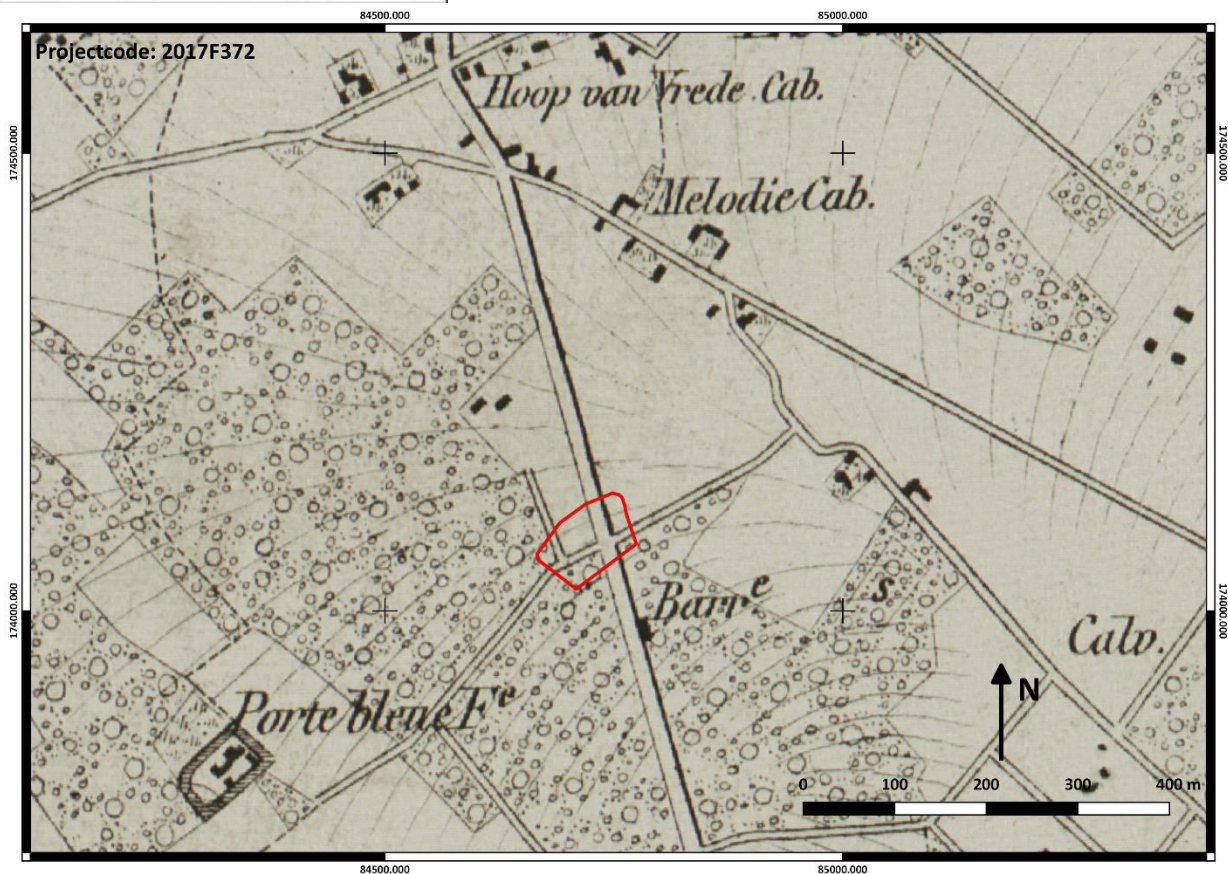

Figuur 10: Projectgebied op de Atlas der Buurtwegen (1841)

3.1.5. Topografische kaart Vandermaelen (1846-1854)

Op de kaart is de situatie ter hoogte van het projectgebied iets duidelijker weergegeven ten opzichte van de Atlas der Buurtwegen. Het grootste deel van het projectgebied wordt nog steeds ingenomen door een vrij groot bos. Echter bevindt het projectgebied zich tegen het midden van de 19de eeuw reeds aan de rand van het bos. De georeferentie is niet helemaal correct, maar de weg ten oosten van het projectgebied, de voorloper van de huidige Franklin Rooseveltlaan, kan duidelijk herkend worden. Het kruispunt te midden van het projectgebied wordt gevormd door twee wegen die een T vormen in tegenstelling tot het eigenlijke kruispunt op de Atlas der Buurtwegen.

Figuur 11: Projectgebied op de topografische kaart Vandermaelen (1846-1854)

3.1.6. Plan Popp (1842-1880)

Het projectgebied bevindt zich op de rand van twee kaartbladen waar de route à Kerckhove is aangegeven die het projectgebied in het oosten begrenst. Van het kruispunt binnen het projectgebied is geen sprake. Wel is aan de overzijde van de straat het verlengde van één van de wegen zichtbaar. De grootte van de percelen in de omgeving van het projectgebied doet vermoeden dat er nog steeds vrij grote delen bos aanwezig zijn ter hoogte van het projectgebied. Opvallend is dat de westelijk gelegen site met walgracht nog steeds duidelijk herkenbaar is op de kaart. De grachten zijn nog steeds in gebruik en niet gedempt.

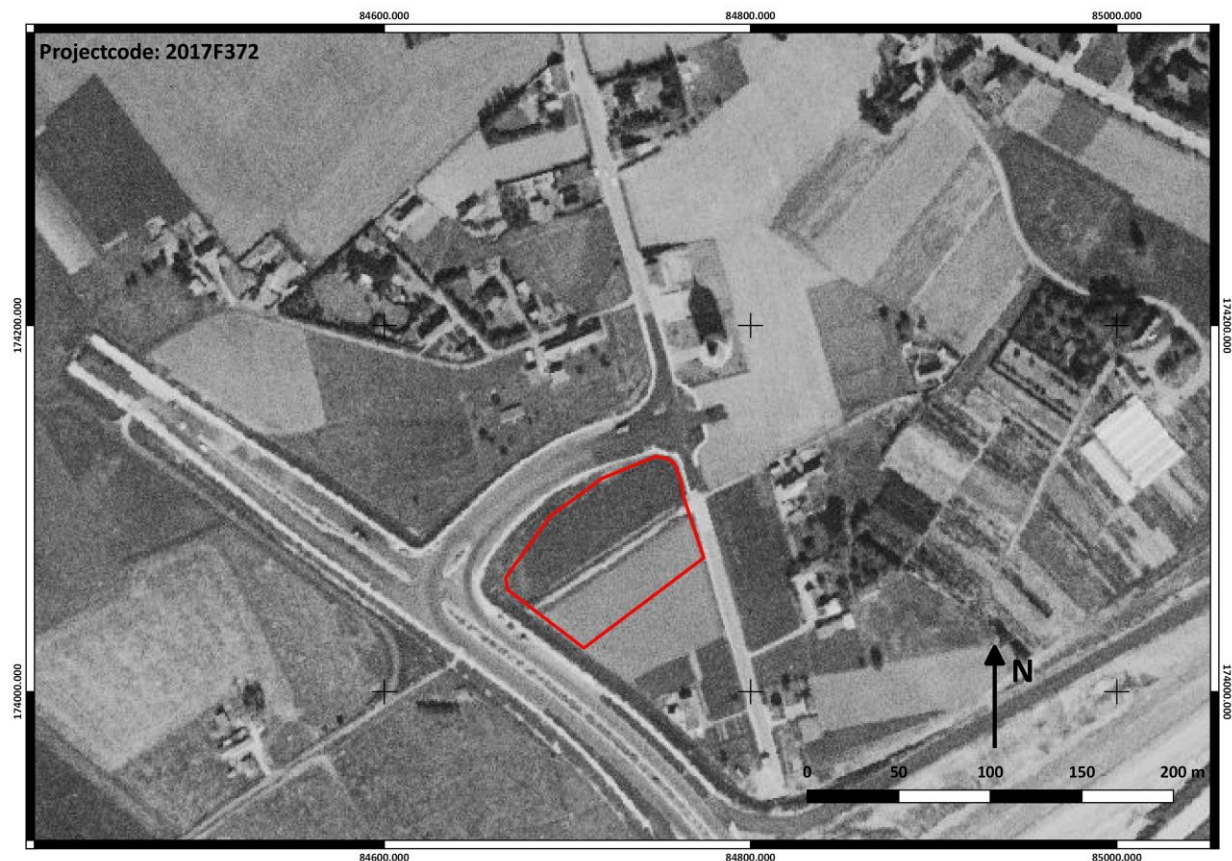

Figuur 12: Projectgebied op het plan Popp (1840-1880)

3.1.7. Luchtfoto 1971

Op de luchtfoto zien we een duidelijke tweedeling binnen het projectgebied. Het zuidelijke deel lijkt in gebruik als akker en het noordelijke als weiland. Dit kan echter door het ontbreken van kleur op de foto niet duidelijk worden vastgesteld. Beide delen worden van elkaar gescheiden door een min of meer oost-west georiënteerde weg. Mogelijk betreft het een onverharde weg, maar ook dit kan niet met zekerheid worden achterhaald. Allicht betreft het één van de wegen die een kruispunt vormden op de 19de eeuwse kaarten. Van de kruisende weg zijn geen sporen meer binnen het projectgebied. De expresweg die het projectgebied in het westen begrenst is nog niet volledig aangelegd. Van enige vorm van bossen is in de ruime omgeving van het projectgebied geen spoor meer te bekennen. Ook lijkt de site met walgracht volledig veranderd te zijn. Er is geen spoor meer van grachten, de site is aangesloten op het wegennet en de huizen lijken anders ingeplant.

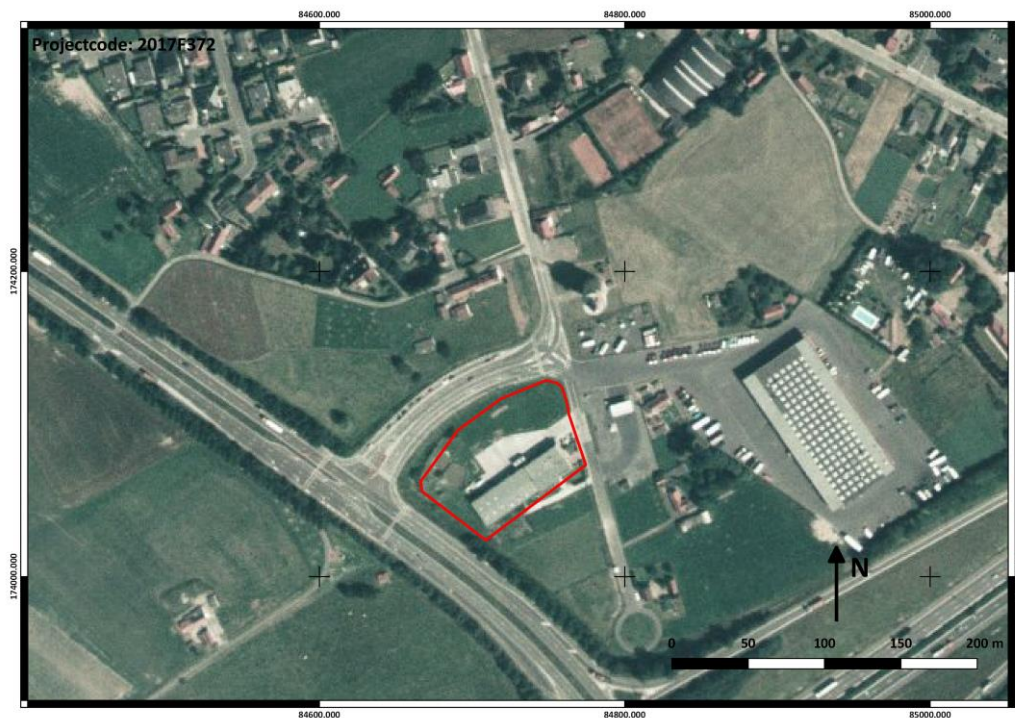

Figuur 13: Luchtfoto van het projectgebied uit 1971

3.1.8. Luchtfoto 1979-1990

Op deze luchtfoto zien we dat de huidige bestaande bebouwing op het perceel reeds werd gerealiseerd. Ook het huidige wegennet werd gerealiseerd. Zo werd de expresweg duidelijk doorgetrokken in noordwestelijke richting. Op de foto zien we ter hoogte van het geplande restaurant enkele verkleuringen ten opzichte van het omliggende groene gras. De foto is echter niet duidelijk genoeg om de juiste oorzaak van deze verkleuringen te kunnen verklaren.

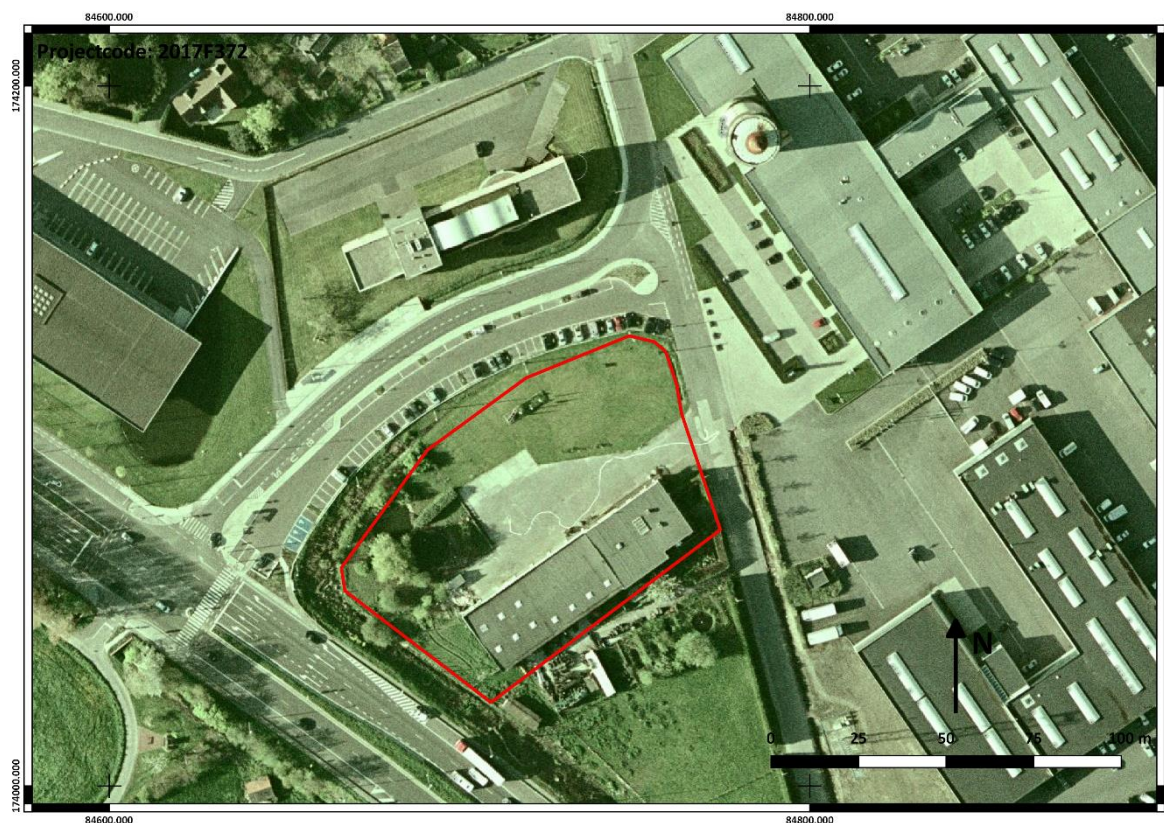

Figuur 14: Projectgebied op luchtfoto (1979-1990)

3.1.9. Luchtfoto 2005-2007

Op deze foto zien we ter hoogte van de verkleuring, zichtbaar op de vorige foto, enkele loofbomen rond twee aangelegde vijvers. De rest van het terrein lijkt ongewijzigd.

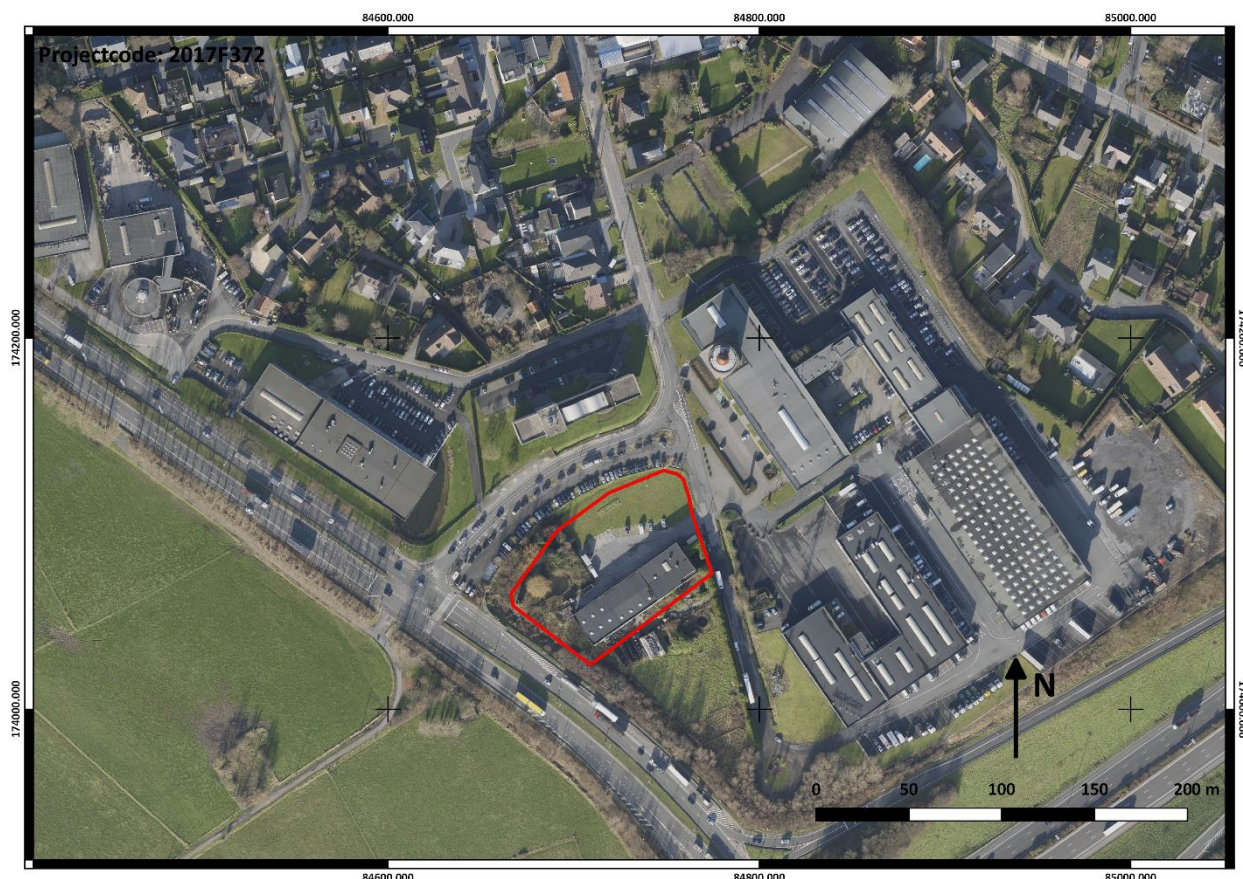

Figuur 15: Projectgebied op luchtfoto (2005-2007)

3.1.10. Luchtfoto 2013-2015

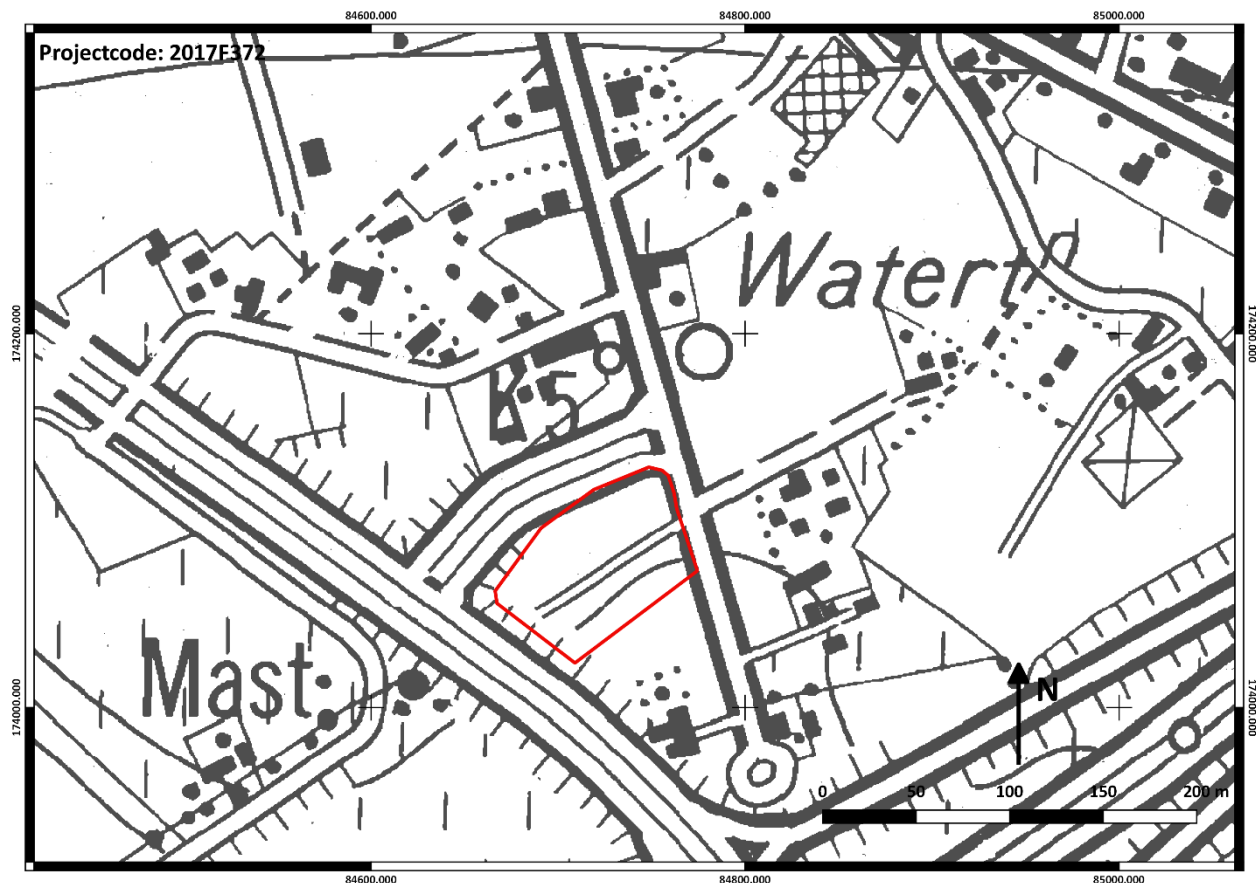
Op de foto zijn beide vijvers en alle bomen ter hoogte van het toekomstige restaurant nog steeds aanwezig. De rest van het projectgebied is nog steeds met gras bedekt. Wanneer we echter naar de luchtfoto afkomstig van GoogleMaps (fig. 2) zien we geen spoor meer van de vijvers. Tevens is slechts één van de op de luchtfoto aanwezige bomen aanwezig. Het terrein werd met andere woorden recentelijk genivelleerd (de meeste bomen en het struikgewas werden verwijderd en de vijvers werden gedempt).

Figuur 16: Projectgebied op luchtfoto (2013-2015)

3.1.10 Topografische kaart NGI

Op de topografische kaart van het NGI staat de situatie voorgesteld zoals deze zichtbaar was op de luchtfoto van 1971. Een onbebouwd perceel dat doorkruist wordt door een vermoedelijke landweg. De grachtkant zoals zichtbaar op het GRB-bestand is eveneens aangeduid in de noordwestelijke en westelijke zijde van het projectgebied.

Figuur 17: Projectgebied op topografische kaart NGI

3.2. Geomorfologie en bodem

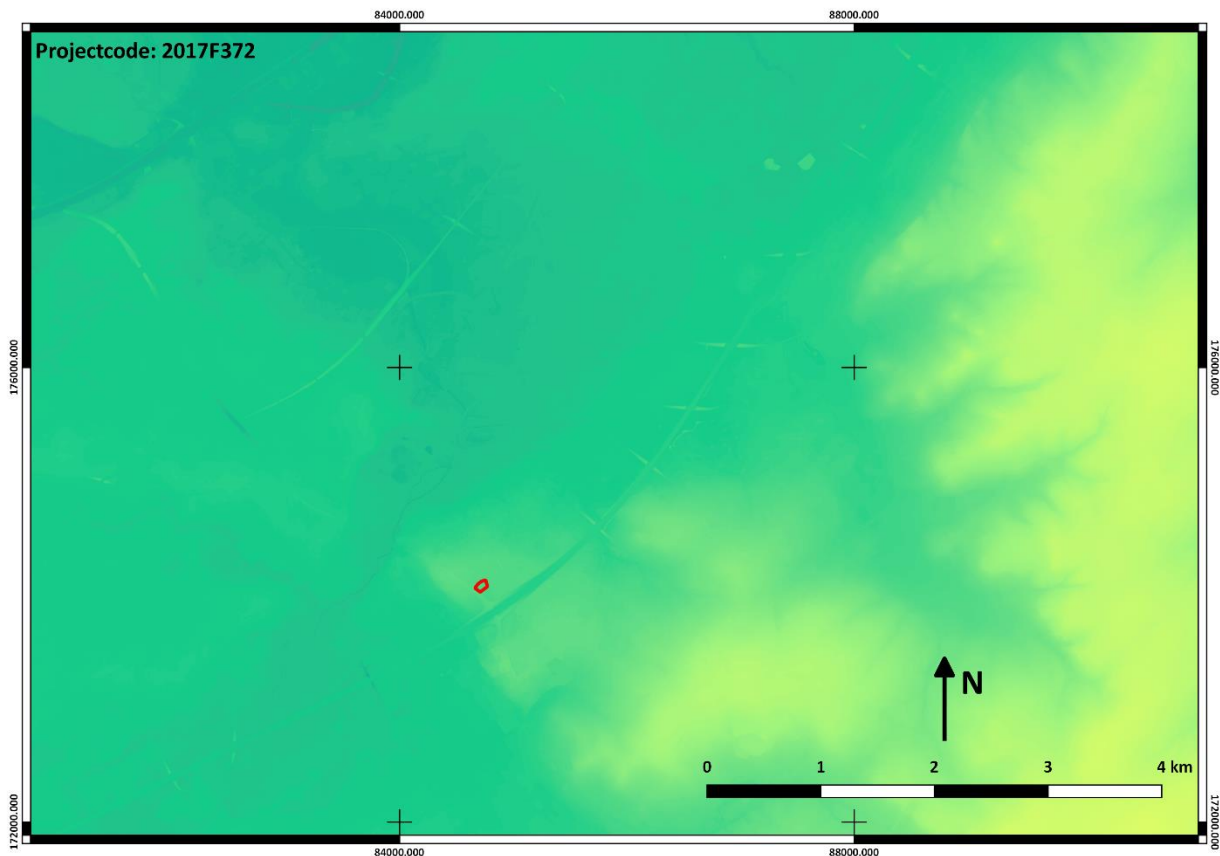
Het plangebied is tamelijk vlak de hoogte binnen de toekomstig te bebouwen zone bedraagt tussen 25,60 en 25,90 meter + TAW. Ter hoogte van de westelijke gracht en de vroegere vijvers bevinden zich de laagste hoogtes.

Figuur 18: Doorsnede door het terrein van zuidwest naar noordoost

Op het digitaal hoogtemodel van Vlaanderen zien we dat het projectgebied zich aan de rand bevindt van een hoger plateau in zuidoostelijke richting (zandleemstreek). In noordelijke en westelijke richting bevindt zich eerder een lagere vlakte (zandstreek). Het projectgebied bevindt zich net aan de rand van de vlakte op de laatste uitlopers van het hoger gelegen plateau, precies op de overgang van de zandstreek naar de zandleemstreek.

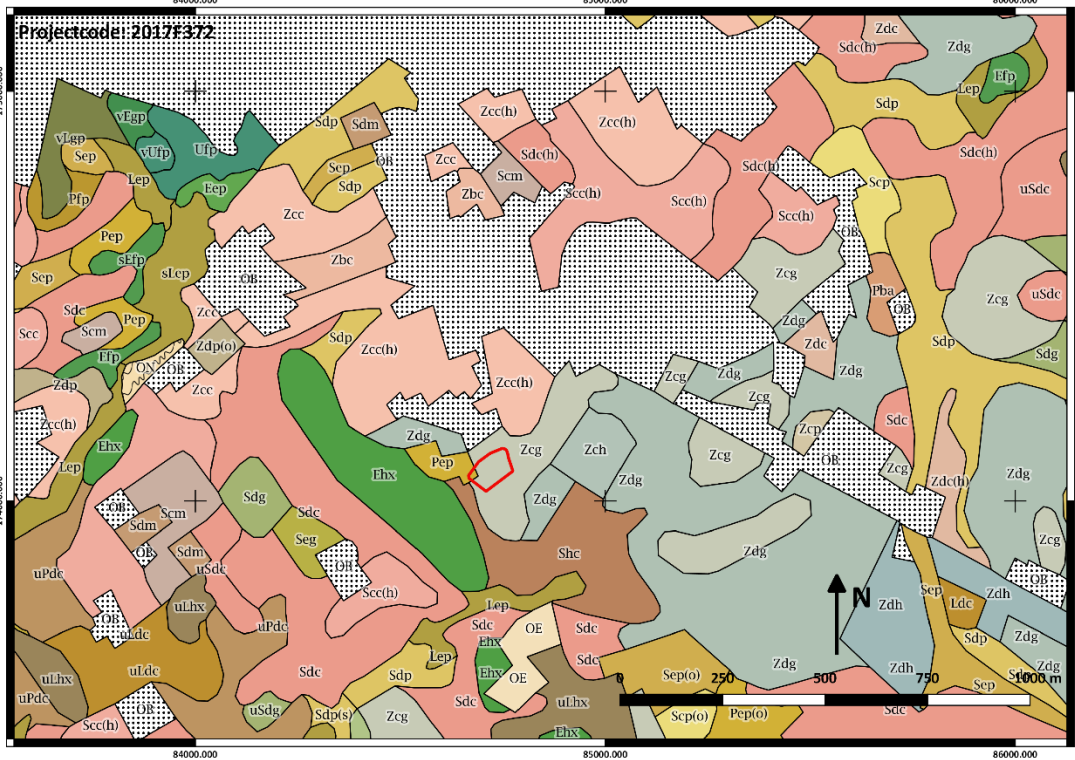
Figuur 19: Projectgebied op het Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen II (1 meter)

Om de geomorfologie en de bodemopbouw van het plangebied te bestuderen, zijn de bodemkaart van Vlaanderen, de bodemerosiekaart, de bodemgebruiksaan kaart en de tertiair en quartair geologische kaarten gebruikt.³

3.2.1. Bodemkaart van Vlaanderen

De bodemkaart wijst uit dat het projectgebied is gedetermineerd als bevattende bodems van het type Zcg. Dit zijn matig droge zandbodems met een duidelijke Fe en/of B-horizont. Deze serie omvat Podzolen waarin de gleyverschijnselen voorkomen tussen 60 en 90 cm, dus steeds duidelijk onder de Podzol B. Het Podzol profiel blijft dus nagenoeg ongewijzigd daar het ontwikkeld is in een laag die door het grondwater nooit bereikt wordt. De waterhuishouding is goed in de winter, wel te droog en droogtegevoelig in de zomer. De bodem is matig geschikt voor zomergranen en aardappelen en weinig geschikt voor weiland. Tijdens de uitgevoerde landschappelijke boringen bleek de bodemserie inderdaad overeen te stemmen met de serie aangegeven op de bodemkaart.

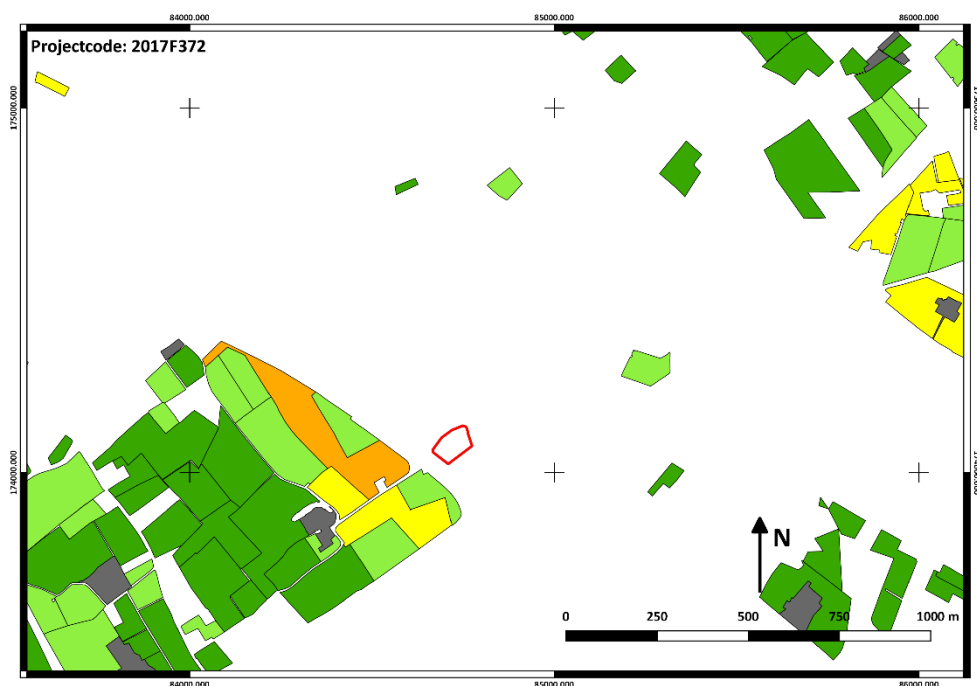
³ Alle bodemkaarten uitgezonderd de bodemgebruiksaan kaart kunnen gevonden worden op www.dov.vlaanderen.be. De bodemgebruiksaan kaart is te raadplegen op www.geopunt.be.

Figuur 20: Projectgebied op de bodemkaart van Vlaanderen

3.2.2. Bodemerosiekaart

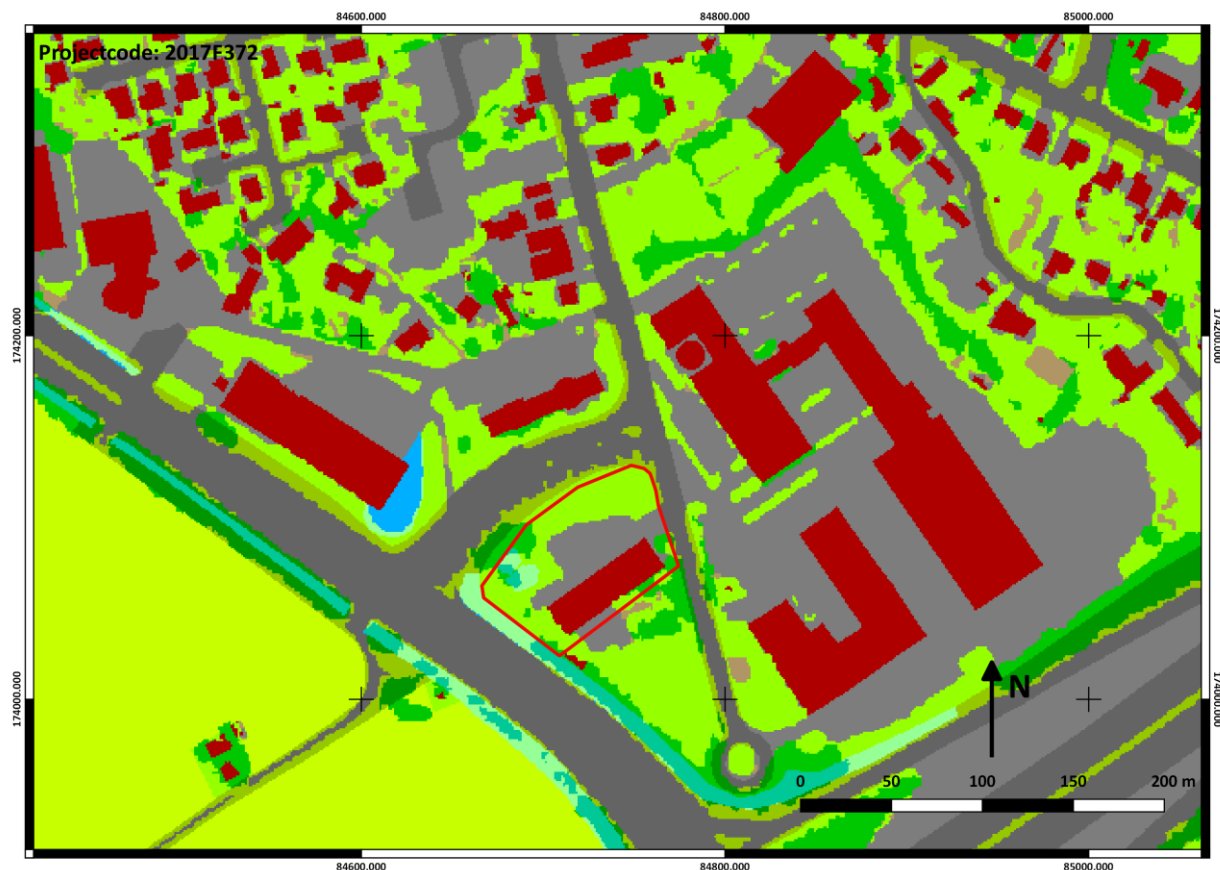
Het perceel zelf staat niet aangeduid op de bodemerosiegevoeligheidskaart. Wel zijn in de onmiddellijke omgeving van het projectgebied enkele percelen die laag tot medium gevoelig zijn voor bodemerosie.

Figuur 21: Projectgebied op de bodemerosiegevoeligheidskaart

3.2.3. Bodemgebruikskaat

Op de bodemgebruikskaat is het projectgebied gedeeltelijk bebouwd en verhard met de huidige bebouwing. De rest van het projectgebied bestaat uit gras met een kleine zone aangeduid met andere begroeiing. Ook is nog de aanwezigheid van één van de vroegere vijvers zichtbaar op de kaart.

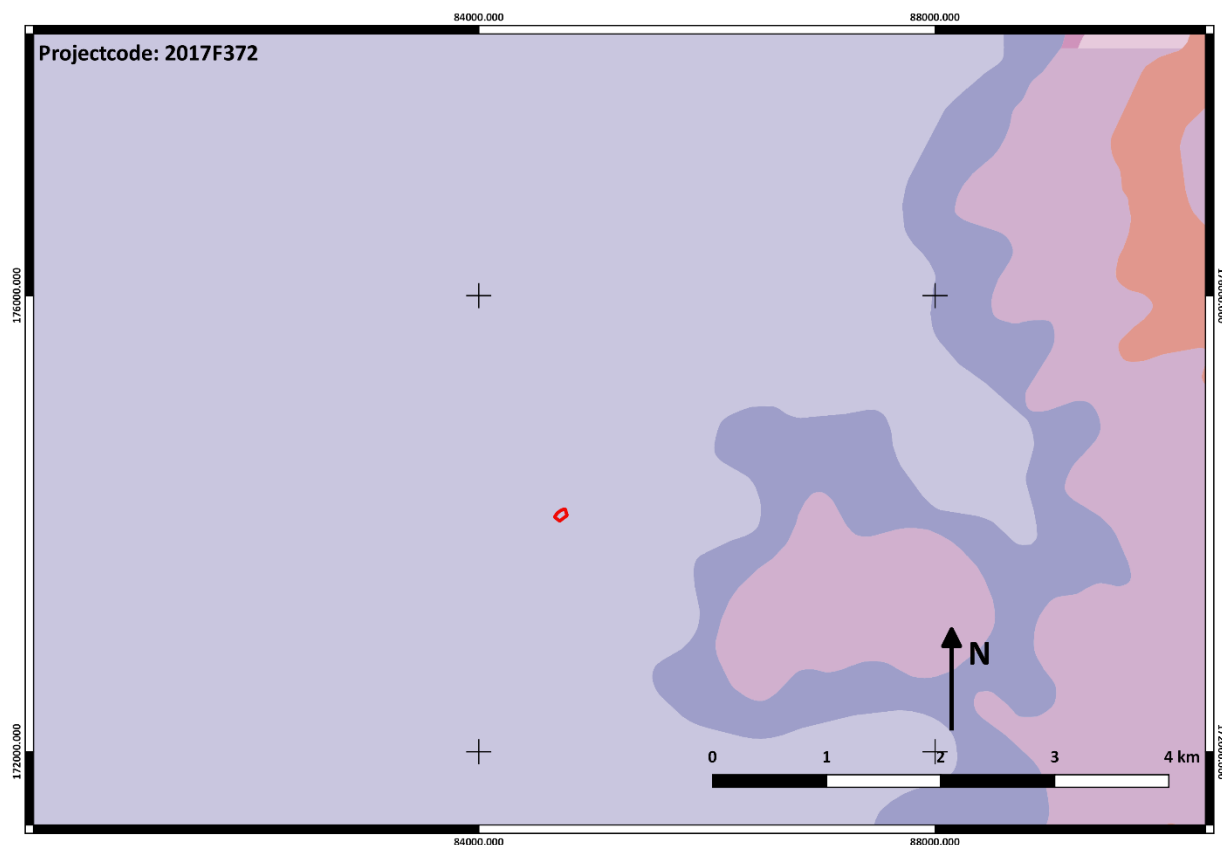

Figuur 22: Projectgebied op de bodemgebruikskaat

3.2.4. Tertiair en quartair geologische kaart

Op de tertiair geologische kaart is in de ondergrond ter hoogte van het plangebied de formatie van Kortrijk aanwezig; meer bepaald het Lid van Moen, dat bestaat uit een laag van grijze klei tot kleihoudende silt met kleilagen die resten van *Nummulites planalatus* kunnen bevatten.

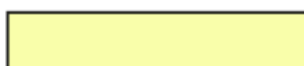

Figuur 23: Projectgebied op de tertiair geologische kaart

Op de quartair geologische kaart zien we dat er geen holocene of tardiglaciale afzettingen bovenop de pleistocene sequentie. Voor het projectgebied betreft het profieltype 1 met eolische zandafzettingen van het Laat-Pleistoceen (**ELPw**) bovenop hellingsafzettingen van het quartair (**HQ**).

1

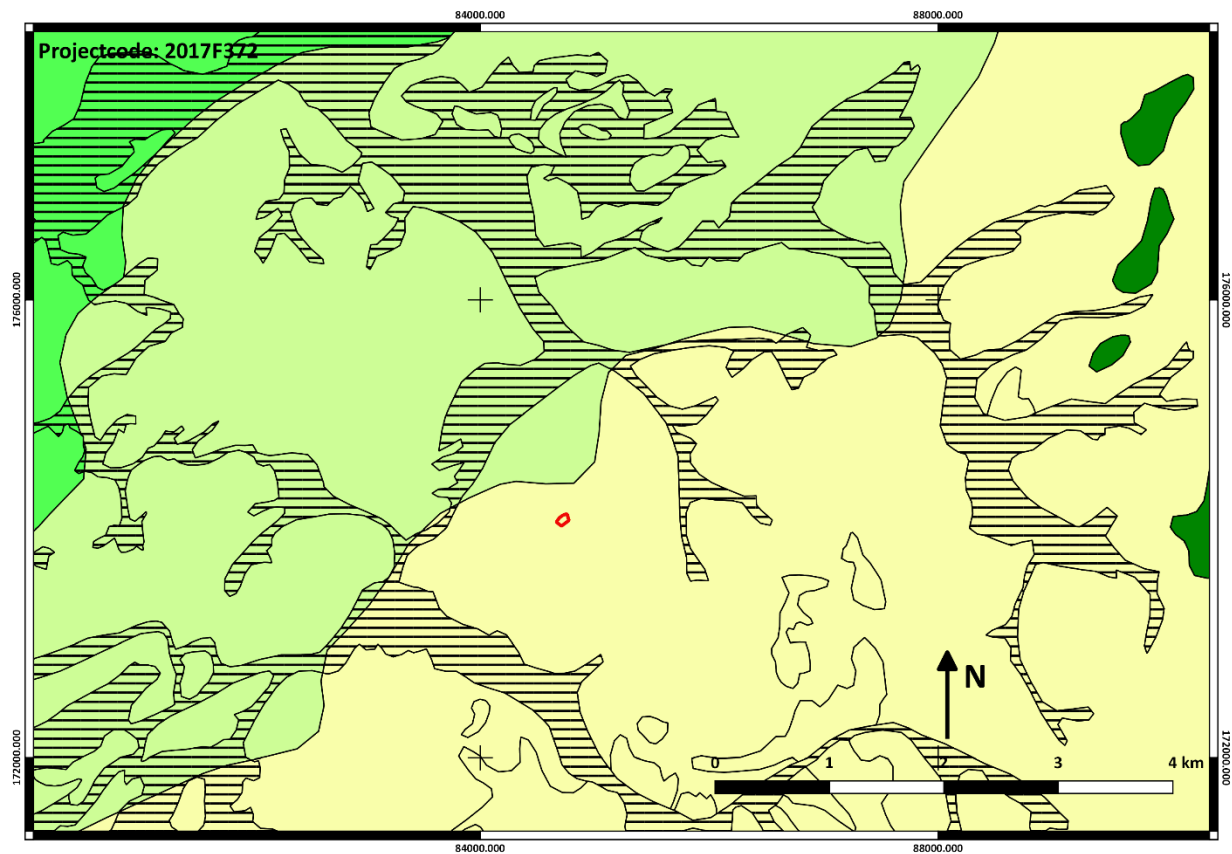

ELPw en/of HQ

ELPw Eolische afzettingen (zand tot silt) van het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen), mogelijk Vroeg-Holoceen; zand tot zandleem in het noordelijke en het centrale gedeelte van Vlaanderen; silt (loess) in het zuidelijke gedeelte van Vlaanderen.

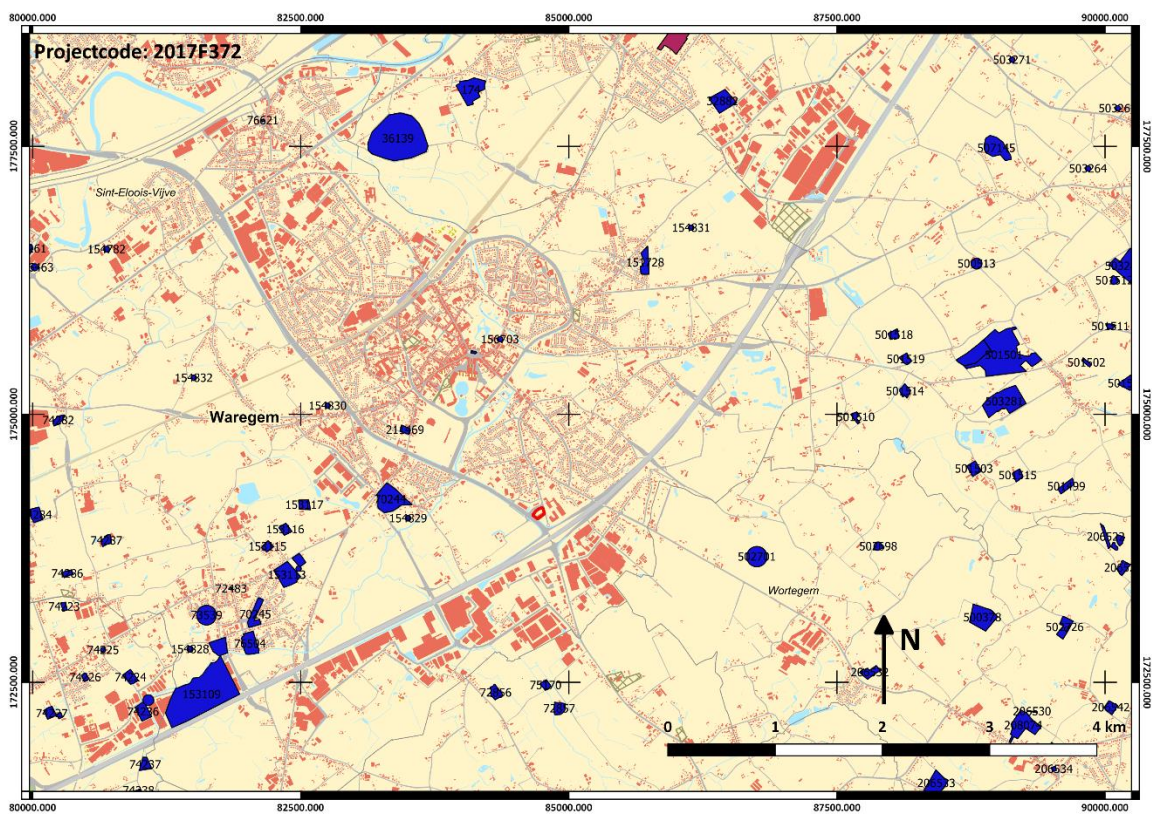
HQ Hellingsafzettingen van het Quartair.

Figuur 24; Profieltype 1

Figuur 25: Projectgebied op de quartair geologische kaart

3.3. Archeologische bronnen (CAI) en wetenschappelijke inventarissen

Figuur 26: CAI-locaties in de ruime omgeving van het projectgebied

3.3.1. CAI

De CAI is weliswaar niet compleet, maar in de directe omgeving van het projectgebied zijn geen archeologische waarden gekend. Daarom werd tevens in een ruimere straal rond het projectgebied gekeken naar eventuele gekende archeologische waarden. In onderstaande opsomming zijn ook de vastgestelde inventarissen (landschapsatlas, historische tuinen en parken, houtige beplantingen, bouwkundig erfgoed) en wetenschappelijke inventarissen opgenomen, mits zij resultaten hebben opgeleverd.

- **CAI 154829:**⁴ 1200 meter ten westen van het projectgebied werd, op basis van indicatoren verkregen via luchtfotografische opnames, de aanwezigheid van een circulaire structuur herkend. Mogelijk betreft het de resten van een grafheuvel.
- **CAI 70244:**⁵ Ongeveer 1300 meter ten westen van het projectgebied op de plaats "Barak", waar de Romeinse weg van Bavai naar de kust de Gavers kruist werd een alleenstaand klein, rechthoekig houten gebouw (vermoedelijk een hoeve) met afdak aangetroffen uit de midden-Romeinse tijd. De weg kruist de Schelde in Kerkhove en loopt over Kaster en Anzegem naar Sint-Eloois-Vijve. In Waregem diende daarbij het waterrijke Gavergebied overschreden te worden waar de Gavers het nauwst zijn.
- **CAI 211469:**⁶ Bij archeologisch onderzoek aan de Ten Hedestraat in Waregem, gelegen op plusminus 1500 meter ten noordwesten van het projectgebied, werden in 2015 enkele spiekers, kuilen, zwermen van paalkuilen en een poel uit de late IJzertijd aangetroffen. Tevens werden twee brandrestengraven uit de midden-Romeinse tijd aangetroffen naast een volmiddeleeuwse poel en enkele post-middeleeuwse greppels. Tevens werden verschillende losse lithische artefacten aangetroffen. Het betrof voornamelijk chips (14), afslagen (8), microklingen (3), een kling, een schrabber en een afslag 'outrepassé'.
- **CAI 75170:**⁷ Ongeveer 1600 meter ten zuiden van het projectgebied bevond zich het hof ter Walskerke met watermolen. De watermolen hoorde bij het goed ter Mote maar viel onder de heerlijkheid van Helmsrode. Hij stond er een hondertal meter ten noorden van het goed, aan de maalbeek. In de loop der tijd werd bij de molen een hoeve aangebouwd. Hij dateert zeker van de 15de eeuw. In 1769 wordt melding gemaakt van een "watermeulen van "'t Goed ter Mote". Watermolen en twee volumes afgebeeld op de Ferrariskaart (1770-1778). De Atlas der Buurtwegen (ca. 1845) toont ongeveer dezelfde configuratie. Op beide kaarten is de

⁴ <https://cai.onroerenderfgoed.be/locatie/154829>

⁵ <https://cai.onroerenderfgoed.be/locatie/70244>

⁶ <https://cai.onroerenderfgoed.be/locatie/211469>

⁷ <https://cai.onroerenderfgoed.be/locatie/75170>

thans verdwenen stuwvijver ten zuiden van de molen nog afgebeeld.

- **CAI 72856:**⁸ Ongeveer 1700 meter ten zuiden van het projectgebied bevindt zich het Hof ter Schaegen. In de kern een 18de eeuwse hoeve, vermeld in het landboek van de gemeente (1782). De hoeve vormde in het ancien régime een achterleen van de heerlijkheid Vichte en was in eigendom van de Heer van Schaegen. Aangeduid op de Ferrariskaart (1770-1778) als niet omwalde hoeve met als herkenbare volumes het woonhuis en de stalvleugel. Als omwalde site aangeduid op de Atlas der Buurtwegen (ca. 1845), de kaart toont een onbebouwd opperhof en een neerhof.
- **CAI 72857:**⁹ Gelegen op plusminus 1800 meter ten zuiden van het projectgebied treffen we Goed te Wulfskerke of 't Goed ter Mote aan. Het woonhuis van de hoeve staat reeds afgebeeld bij Ferraris (1770-1778). Als hoeve met omwald opperhof en omwald neerhof met nutsgebouwen aangeduid op het primitief kadasterplan (ca. 1835) en de Atlas der Buurtwegen (ca. 1845). Thans een niet-omwalde hoeve (omwalling deels gedempt in 1963 en deels in 1982).
- **CAI 502701:**¹⁰ Ongeveer 2000 meter ten oosten van het projectgebied werden enkele losse lithische artefacten aangetroffen. Het betrof o.a. een kern en een schrabber.

Tussen 2150 meter en 2500 meter ten westen van het projectgebied treffen we een cluster van locaties aan.

- **CAI 153117:**¹¹ Op basis van luchtfotografie werd hier de aanwezigheid van een grafcirkel uit de metaaltijden herkend.
- **CAI 153116:**¹² Op basis van luchtfotografie werd hier de aanwezigheid van een grafcirkel uit de metaaltijden herkend.
- **CAI 153114:**¹³ Op basis van luchtfotografie werd hier de aanwezigheid van een grafcirkel uit de metaaltijden herkend.
- **CAI 153113:**¹⁴ Op basis van luchtfotografie werd hier de aanwezigheid van een grafcirkel uit de metaaltijden herkend.
- **CAI 154833:**¹⁵ Op basis van luchtfotografie werd hier de aanwezigheid van een grafcirkel uit de metaaltijden herkend.

⁸ <https://cai.onroendergoed.be/locatie/72856>

⁹ <https://cai.onroendergoed.be/locatie/72857>

¹⁰ <https://cai.onroendergoed.be/locatie/502701>

¹¹ <https://cai.onroendergoed.be/locatie/153117>

¹² <https://cai.onroendergoed.be/locatie/153116>

¹³ <https://cai.onroendergoed.be/locatie/153114>

¹⁴ <https://cai.onroendergoed.be/locatie/153113>

¹⁵ <https://cai.onroendergoed.be/locatie/154833>

3.3.2. Archeologisch onderzoek in de omgeving

In 2015 werd archeologisch onderzoek uitgevoerd op de hierboven besproken CAI-locatie 211469. Tevens werden binnen een straal van plusminus 1500 meter twee archeologienota's geschreven. Gezien beide geen bijkomend Programma van Maatregelen bevatten, aangezien de ingrepen geen bijkomende verstoringen zouden veroorzaken, worden de nota's hier niet verder behandeld.

3.3.3. Overige informatie

Tenslotte is nagegaan in hoeverre er zich in het projectgebied andere waarden voordoen of dat het projectgebied zich binnen een relict bevindt. Hieruit is gebleken dat er geen sprake is van:

- Beschermd Onroerend Erfgoed (monumenten en overgangszones);
- Unesco Werelderfgoed;
- Gebieden waar geen archeologie zit;
- Erfgoedlandschappen.

4. Synthese bureauonderzoek en onderzoeksvragen

In dit hoofdstuk wordt vooreerst een synthese gepresenteerd van de resultaten van het *assessment*. Vervolgens wordt tevens een antwoord op de onderzoeksvragen geformuleerd. Ook wordt hier aangegeven wat de impact is van de geplande werken en in hoeverre zij kunnen leiden tot verstoring van het potentieel aanwezige archeologische bodemarchief. Vervolgens wordt een korte synthese gegeven voor een niet-gespecialiseerd publiek.

De volgende onderzoeksvragen zijn geformuleerd:

- Wat is de landschapshistoriek van het projectgebied (**onderzoeksvraag 1**)?
- Welke archeologische sites zijn gekend in of nabij het projectgebied (**onderzoeksvraag 2**)?
- Welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologische en cultuurhistorisch potentieel van het terrein (**onderzoeksvraag 3**)?
- Wat is de impact van de geplande werken (**onderzoeksvraag 4**)?
- Levert het huidige bronnenmateriaal voldoende info op? Zo neen, is er een vervolgonderzoek nodig en welke methode levert het meeste informatie op (**onderzoeksvraag 5**)?

4.1. Synthese gespecialiseerd publiek en antwoord onderzoeksvragen

4.1.1. Synthese en antwoord onderzoeksvragen

Op basis van het uitgevoerde bureauonderzoek kan besloten worden dat het projectgebied een verhoogd potentieel op de aanwezigheid van archeologische resten uit de periode metaaltijden, Romeinse tijd en de vroege middeleeuwen bezit. Op basis van beschikbare historische kaarten blijkt dat het projectgebied reeds vanaf het eerste kwart van de 18de eeuw bebost was tot zeker in het midden van de 19de eeuw. De grootte van de verschillende in de omgeving aanwezige bossen doet vermoeden dat het bos deel uitmaakte van één groot bos, dat geleidelijk verdween in de loop der

eeuwen ten gevolge van de geleidelijke toename van wegen en woningen en de ontginning van het bosbestand. Pas vanaf het midden van de 19de eeuw wordt het projectgebied geleidelijk in gebruik genomen en verschijnen enkele paadjes binnen het projectgebied. Het is echter pas vanaf het derde kwart van de 20ste eeuw dat het projectgebied geleidelijk in gebruik wordt genomen met het oprichten van de huidige aanwezige bebouwing. Hetzelfde geldt voor de ontwikkeling van de ruimere omgeving van het projectgebied. Het aanleggen en doortrekken van de expresweg vanaf de jaren '70 zorgde voor een ontsluiting van het voordien landelijke gebied. Binnen het projectgebied zelf zien we vanaf het laatste kwart van de 20ste eeuw enkele aangelegde vijvers verschijnen die heden echter terug gedempt zijn.

Op basis van het in opdracht van de bouwheer uitgevoerde landschappelijke booronderzoek kan besloten worden dat de kans op het aantreffen van intacte archeologische sporen reëel is, zeker voor wat het noordwestelijke deel van het projectgebied betreft. Echter door de kleine oppervlakte en het feit dat de ruime omgeving van het projectgebied reeds grotendeels is verstoord door de aanwezige bebouwing, zullen eventuele resten ons slechts sporadische informatie verschaffen zonder eventuele mogelijkheden voor verdere onderzoeken in de nabije omgeving van het projectgebied. Bovendien zijn in de onmiddellijke omgeving van het projectgebied geen concrete aanwijzingen te vinden over de aanwezigheid van een archeologische site binnen het projectgebied.

Onderzoek van de archeologische beschikbare gegevens leerde ons dat er in de directe omgeving van het projectgebied geen gekende archeologische waarden aanwezig zijn. Wel zijn in de ruimere omgeving van het projectgebied (tussen 1500 en 2500 meter) verschillende locaties aangeduid die in de periode metaaltijden – Romeinse tijd kunnen worden geplaatst. Voor wat oudere periodes betreft werden op basis van de beschikbare landschappelijke en bodemkundige gegevens geen aanwijzingen aangetroffen voor een verhoogde kans op de aanwezigheid van steentijdartefactensites.

Op basis van het bureauonderzoek kon worden vastgesteld dat de zone waar de meest ingrijpende bodemingrepen gepland worden (ter hoogte van het eigenlijke restaurant) reeds verstoord werd in het recente verleden (vijvers). In het noordoostelijke gedeelte van het projectgebied wordt het terrein 60 centimeter afgegraven. Landschappelijk booronderzoek heeft aangetoond dat zich op deze diepte een Bms-horizont met roestbruine kleur bevindt enerzijds, en anderzijds een lichtgrijsbruine E-horizont met hieronder op 60 centimeter onder het maaiveld een lichtbruin roestige Bg-horizont. De bodemopbouw in het oostelijke gedeelte van het projectgebied getuigt met andere woorden van een vrij intacte opbouw. Echter stellen we wel vast dat mogelijk aanwezige sporen ten gevolge van bodemvormende processen mogelijk moeilijk leesbaar kunnen zijn, tenzij ze dateren van na het tot stand komen van de B-horizont. Wanneer we de resultaten van het booronderzoek tegenover de geplande werken plaatsen, kunnen we concluderen dat de geplande werken eventueel aanwezig archeologisch erfgoed binnen het projectgebied gedeeltelijk kunnen beschadigen en/of aan het licht

kunnen brengen.

- *Wat is de landschapshistoriek van het projectgebied ?*

Binnen het projectgebied komen eolische zandafzettingen voor die gedurende het laat-Pleistoceen bovenop de quartaire hellingsafzettingen werden gedeponeerde. Hierin vormde zich in de loop der tijden een Zcg-bodem, een matig droge zandbodem met een duidelijke Fe en/of B-horizont, zoals ook kon worden aangetoond door het uitgevoerde landschappelijke booronderzoek. Zeker vanaf het begin van de 17de eeuw (en allicht reeds vroeger) en zeker tot het midden van de 19de eeuw maakte het projectgebied deel uit van een groot bosgeheel. Vanaf het laatste kwart van de 20ste eeuw wordt het projectgebied en zijn ruimere omgeving geleidelijk ontwikkeld met industriële gebouwen. Het oostelijke deel van het projectgebied wordt bebouwd en in het zuidwestelijke deel worden vijvers gegraven. Enkel het noordwestelijke deel blijft tot op heden onaangeroerd. Het projectgebied bevindt zich op de overgang van de zandstreek naar de zandleemstreek.

- *Welke archeologische sites zijn gekend in of nabij het projectgebied ?*

In de directe omgeving van het projectgebied zijn geen archeologische waarden aangeduid op de CAI. Wel bevindt er zich iets ten zuidwesten van het projectgebied een hoeve met walgracht die zeker uit het begin van de 18de eeuw dateert. In de ruimere omgeving van het projectgebied komen verschillende hoeves met walgracht en molensites voor. Echter zijn het vooral de aanwezigheid van verschillende grafcircels uit de metaaltijden en sporensites uit de metaaltijden en de Romeinse tijd die een mogelijke aanwijzing bevatten omtrent het archeologische potentieel van het projectgebied.

- *Welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologische en cultuurhistorisch potentieel van het terrein ?*

De enige aanwezigheid van mogelijke menselijke sporen binnen het projectgebied bestaat uit twee kruisende landwegen die vanaf het midden van de 19de eeuw binnen het projectgebied verschijnen, maar nu reeds zijn verdwenen. Op basis van het landschappelijke booronderzoek kan echter worden aangenomen dat eventueel oudere sites niet werden verstoord door menselijke ingrepen, maar mogelijk wel moeilijk leesbaar zijn ten gevolge van bodemvormende processen. Het zuidwestelijke deel van het projectgebied blijkt reeds verstoord te zijn door de aanwezigheid van 20ste eeuwse vijverpartijen.

- *Wat is de impact van de geplande werken ?*

Op de plaats waar het eigenlijke nieuwe restaurant wordt gepland zal de ingreep op het eventueel aanwezige bodemarchief een negatieve impact hebben in die zin dat het volledig zal worden vernield. Echter stelden we vast dat de zone van het eigenlijke restaurant reeds grotendeels werd verstoord door de vroegere aanwezigheid van enkele vijvers. Anders is het gesteld voor het noordwestelijke deel van het projectgebied. Hier werd op basis van landschappelijke boringen een vrijwel intacte bodemopbouw aangetroffen. De dikte van de aanwezige A-horizont schommelt

tussen 45 en 60 centimeter. Het afgraven van de bodem tot een diepte van -60 centimeter onder het huidige maaiveld in deze zone zal met andere woorden net het mogelijke archeologische niveau beschadigen of blootleggen. Het betreden van de afgegraven gronden met zware machines zal een bijkomende zone verstoren. Het verstoorde westelijke deel van het projectgebied buiten beschouwing gelaten, zullen de bijkomende verstoringen plaatsvinden over een oppervlakte van plusminus 1800 m².

- *Levert het huidige bronnenmateriaal voldoende info op ? Zo neen, is er een vervolgonderzoek nodig en welke methode levert het meeste informatie op ?*

Op basis van het uitgevoerde bureauonderzoek kon niet worden bepaald of er zich binnen het projectgebied archeologische resten bevinden. Wel kon worden bepaald dat indien er zich archeologische resten binnen het projectgebied bevinden, deze zullen bestaan uit grondsporen daterend uit de periode metaaltijden – Romeinse periode met een mogelijke uitloper naar de vroege middeleeuwen. De diepte van het (vermoedelijk leesbare) archeologische niveau situeert zich tussen 45 en 60 centimeter onder het huidige maaiveld. Dit betekent dat de geplande werken het archeologische niveau net zullen beroeren en dus verstoren.

Door de kleine bijkomende te verstoren oppervlakte achten we het niet noodzakelijk bijkomende onderzoeken te laten uitvoeren. Gecombineerd met het feit dat de directe omgeving van het projectgebied geen mogelijkheden biedt tot eventueel bijkomend onderzoek in de toekomst zullen eventuele aanwezige archeologische resten binnen het projectgebied dientengevolge een lager potentieel tot kennisvermeerdering in zich dragen aangezien het resten zou betreffen zonder bijkomende context en mogelijkheden om deze context verder te kunnen onderzoeken.

4.1.2. Impact van de geplande werken

Op de plaats waar het eigenlijke nieuwe restaurant wordt gepland zal de ingreep op het eventueel aanwezige bodemarchief een negatieve impact hebben in die zin dat het volledig zal worden vernield. Echter stelden we vast dat de zone van het eigenlijke restaurant reeds grotendeels werd verstoord door de vroegere aanwezigheid van enkele vijvers. Anders is het gesteld voor het noordoostelijke deel van het projectgebied. Hier werd op basis van landschappelijke boringen een vrijwel intacte bodemopbouw aangetroffen. De dikte van de aanwezige A-horizont schommelt tussen 45 en 60 centimeter. Het afgraven van de bodem tot een diepte van -60 centimeter onder het huidige maaiveld in deze zone zal met andere woorden net het mogelijke archeologische niveau beschadigen of blootleggen. Het betreden van het afgegraven terrein met zware machines zal een bijkomende verstoring veroorzaken. Het verstoorde westelijke deel van het projectgebied buiten beschouwing gelaten, zullen de bijkomende verstoringen plaatsvinden over een oppervlakte van plusminus 1800 m².

4.1.3. Aanbeveling en kennisvermeerderingspotentieel

Op basis van de beschikbare en geraadpleegde bronnen kan niet besloten worden of er zich al dan niet archeologisch erfgoed binnen het projectgebied bevindt. Wel kon worden bepaald wat de aard van dit eventuele aanwezige erfgoed zou kunnen zijn. Meer bepaald betreft het de eventuele aanwezigheid van sporensites uit de periode metaaltijden – Romeinse periode (met een mogelijke uitloper naar de vroege middeleeuwen). Gezien de beperkte oppervlakte van het projectgebied en de beperkte mogelijkheden tot bijkomend onderzoek in de directe omgeving kunnen we een hoog potentieel tot kennisvermeerdering echter uitsluiten. Ook de beschikbare archeologische bronnen bleken bovendien geen concrete aanwijzingen te bevatten voor de aanwezigheid van een archeologische site binnen het projectgebied.

Daarom adviseren we om geen bijkomende (voor)onderzoeken te laten uitvoeren (zie deel II. Programma van Maatregelen).

4.2. Samenvatting niet gespecialiseerd publiek

Omdat McDonald's een nieuw restaurant gaat bouwen in Waregem, aan de Franklin Kennedylaan en de Expresweg, en hierbij grote grondwerken worden uitgevoerd, moet er sinds 1 juni 2016 een archeologienota worden toegevoegd aan de bouwvergunningsaanvraag. Daarom werd in opdracht van McDonald's een erkende archeoloog aangeduid om op basis van een bureauonderzoek een inschatting te maken van de mogelijke aanwezigheid van een archeologische site op het bouwterrein. Om dit na te gaan werden verschillende aardkundige, archeologische, historische en cartografische bronnen geraadpleegd. Hieruit bleek dat er in de ruime omgeving van het projectgebied reeds in de metaaltijden en de Romeinse periode menselijke bedrijvigheid was. Echter zijn er verder geen aanwijzingen gevonden dat er belangrijke activiteiten plaatsvonden in de directe omgeving van het projectgebied. Pas vanaf het midden van de 19de eeuw blijken er in de omgeving van het plangebied opnieuw intensere menselijke activiteiten plaats te vinden. Tot dan was het projectgebied gelegen in bosgebied en dit zeker vanaf de vroege 18de eeuw.

McDonald's liet een booronderzoek uitvoeren om een zicht te krijgen op de opbouw van de bodem op de plaats van het nieuwe restaurant. Hieruit bleek dat de bodemopbouw in het noordoostelijke deel (waar de nieuwe parking komt) intact was en nooit door menselijke activiteiten werd verstoord.

Op basis van alle gegevens kunnen we stellen dat er zich nog archeologische resten binnen het projectgebied kunnen bevinden die belangrijke informatie kunnen opleveren omtrent menselijke activiteiten in de metaaltijden en/of de Romeinse periode. Maar omdat maar een kleine oppervlakte zal verstoord worden, moeten er geen bijkomende (voor)onderzoeken worden uitgevoerd.

5. Kennisvermeerderingspotentieel van het projectgebied

Op basis van de beschikbare en geraadpleegde bronnen kan niet besloten worden of er zich al dan

niet archeologisch erfgoed binnen het projectgebied bevindt. Wel kon worden bepaald wat de aard van dit eventuele aanwezige erfgoed zou kunnen zijn. Meer bepaald betreft het de eventuele aanwezigheid van sporensites uit de periode metaaltijden – Romeinse periode (met een mogelijke uitloper naar de vroege middeleeuwen). Gezien de beperkte oppervlakte van het projectgebied en de beperkte mogelijkheden tot bijkomend onderzoek in de directe omgeving kunnen we een hoog potentieel tot kennisvermeerdering echter uitsluiten. Ook de beschikbare archeologische bronnen bleken bovendien geen concrete aanwijzingen te bevatten voor de aanwezigheid van een archeologische site binnen het projectgebied.

Daarom adviseren we om geen bijkomende (voor)onderzoeken te laten uitvoeren (zie deel II. Programma van Maatregelen).

6. Bibliografie

6.1. Online bronnen

- <https://www.dov.vlaanderen.be/>
- <https://inventaris.onroenderfgoed.be/>
- <https://cai.onroenderfgoed.be>
- <http://www.geopunt.be/>
- <https://geo.onroenderfgoed.be>
- <https://cai.onroenderfgoed.be/locatie/154829>
- <https://cai.onroenderfgoed.be/locatie/70244>
- <https://cai.onroenderfgoed.be/locatie/211469>
- <https://cai.onroenderfgoed.be/locatie/75170>
- <https://cai.onroenderfgoed.be/locatie/72856>
- <https://cai.onroenderfgoed.be/locatie/72857>
- <https://cai.onroenderfgoed.be/locatie/502701>
- <https://cai.onroenderfgoed.be/locatie/153117>
- <https://cai.onroenderfgoed.be/locatie/153116>
- <https://cai.onroenderfgoed.be/locatie/153114>
- <https://cai.onroenderfgoed.be/locatie/153113>
- <https://cai.onroenderfgoed.be/locatie/154833>

6.2. Literatuur

- Geosonda, *Rapport landschappelijke boringen, projectcode 10931, Franklin Rooseveltlaan, Waregem* (d.d. 12 december 2016).
- VAN RANST, E. & C. SYS, *Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen (Schaal 1:20 000)*, Gent, 2000.

7. Lijst figuren en bijlagen

7.1. Lijst figuren

Project code	Nr	Type	Onderwerp	Aanmaakschaal origineel	Aanmaakdatum origineel	Versie
2017F372	1	Kadasterplan	Projectgebied ten opzichte van GRB-bestand (©AGIV)	1/10000	2017	Digitaal
2017F372	2	Luchtfoto	Zicht op de huidige toestand (Bron: GoogleEarth)	nvt	onbekend	Digitaal
2017F372	3	Analyseplan	Aanduiding geplande verstoringsdieptes op GRB-bestand	1/10000	2017	Digitaal
2017F372	4	Inplanting	Aanduiding verstoringsdieptes op luchtfoto (Bron: © McDonald's Belgium)	nvt	2017	Digitaal
2017F372	5	Inplantingsplan	Inplanting landschappelijke boringen op luchtfoto (Bron: Geosonda)	nvt	2016	Digitaal/PDF
2017F372	6	Historische kaart	Projectgebied bij benadering op kaart Imperium Romanum (bron: geo.onroerendergoed.be)	onbekend	2016	Digitaal
2017F372	7	Historische kaart	Plangebied op kaart van Frick (©AGIV)	onbekend	1712	Digitaal
2017F372	8	Historische kaart	Plangebied op de kaart van Villaret (Bron: geo.onroerendergoed.be)	onbekend	1745-1748	Digitaal
2017F372	9	Historische kaart	Uitsnede kaart van Ferraris, met aanduiding van het projectgebied (rood). (Bron: © AGIV)	onbekend	1771-1778	Digitaal
2017F372	10	Historische kaart	Atlas der Buurtwegen, met aanduiding van het projectgebied (rood). (Bron: © AGIV)	onbekend	1841-1843	Digitaal
2017F372	11	Historische kaart	Kaart van Vandermaelen, met aanduiding van het projectgebied (rood). (Bron: © AGIV)	1/20000	1846-1854	Digitaal
2017F372	12	Historische kaart	Projectgebied op het plan Popp (Bron: geo.onroerendergoed.be)	onbekend	1840-1880	Digitaal
2017F372	13	Orthofoto	Orthofoto van het plangebied 1971 (Bron: © AGIV)	onbekend	1971	Digitaal
2017F372	14	Orthofoto	Orthofoto (zomeropname 1979-1990) van het plangebied (Bron: © AGIV)	onbekend	1979-1990	Digitaal
2017F372	15	Orthofoto	Orthofoto (2005-2007) van het plangebied (rood). (Bron: © AGIV)	onbekend	2005-2007	Digitaal
2017F372	16	Orthofoto	Orthofoto (2013-2015) van het plangebied (rood). (Bron: © AGIV)	onbekend	2013-2015	Digitaal
2017F372	17	Topografische kaart	Plangebied op de topografische kaarten van het NGI (© AGIV)	1/10000	1990	Digitaal
2017F372	18	Hoogteprofiel	Doorsnede door terrein van ZW naar NO (Bron: ©Geopunt)	onbekend	2015	Digitaal
2017F372	19	Hoogtekaart	Projectgebied op het digitaal hoogtemodel vlaanderen II (1 meter) (Bron: ©Geopunt)	onbekend	2015	Digitaal
2017F372	20	Bodemkaart	De bodems volgens de bodemkaart van België (Bron: © dov.vlaanderen).	1/20000	2015	Digitaal
2017F372	21	Erosiekaart	Projectgebied op de bodemerosiegevoeligheidskaart (Bron: ©Geopunt)	1/10000	2015	Digitaal
2017F372	22	Bodemgebruik	Plangebied op de bodemgebruikskaart (© AGIV)	1/10000	2016	Digitaal
2017F372	23	Tertiairgeologische kaart	Uitsnede tertiairgeologische kaart thv het projectgebied (Bron: © dov.vlaanderen).	1/50000	onbekend	Digitaal
2017F372	24	Profieltype	Legende Profieltype 1 (Bron: dov.vlaanderen.be)	nvt	nvt	Digitaal
2017F372	25	Quartairegeologische kaart	Uitsnede quartairegeologische kaart thv het projectgebied (Bron: © dov.vlaanderen).	1/200000	2001	Digitaal
2017F372	26	CAI	CAI-locaties in de omgeving van het plangebied (©CAI Vlaanderen)	1/10000	2016	Digitaal

7.2. Lijst bijlagen

Projectcode	Nummer Bijlage	Onderwerp	Figuurnummer	Pagina
2017F372	Bijlage 1	PDF inplanting nieuwe toestand	4	11
2017F372	Bijlage 2	PDF verslag landschappelijke boringen	5	12
2017F372	Bijlage 3	PDF programma van maatregelen	Apart volume	/
2017F372	Bijlage 4	PDF Privacyfiche	/	/